И. ТФАКА САГУ

БУТУН ДУН'Ё ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТ (большевик)ЛАР ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 220 (7667)
19 СЕНТЯБРЬ СЕШАНБА 1950 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

БУГУНГИ СОНДА:

Ўртоқ И. В. Сталинга рапортлар (1-нчи бет).
Улуғ Ватанимизнинг ифтиҳори бўлган Бош Туркман каналини бутун совет халқи қуради (1-нчи бет).
Улуғ Октябрь байрамининг 33 йиллиги шарафига пахта тайёрлаш планини бажариш учун пахтакорлар ўртасида социалистик мусобақани тобора кучайтирайлик! (2-нчи бет).
Н. Манғутов. — Пахта териш ва тайёрлашда мусобақани кучайтирайлик (2-нчи бет).
УЛУҒ ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯСИНИНГ 33 ЙИЛЛИГИ ШАРАФИГА (3-нчи бет).
Б. Воробьев.—Отоқли фан арбоби (3-нчи бет).
Ж. Тожиева. — Республикада маданий-оқартув муассасаларининг ишини юксак даражага кўтарайлик (3-нчи бет).
Финляндиядаги тинчлик тарафдорларининг иккинчи конгресси (4-нчи бет).
Қуриядаги воқиалар (4-нчи бет).

Агротехника билимлари колхозчилар оммаси орасига ёйилсин!

Совет давлати социалистик қишлоқ хўжалигимизни кучли техника блан — тракторлар, комбайнлар ва бошқа машиналар блан та'минлади. Бу машиналар колхозчиларнинг меҳнатини кўп жиҳатдан енгиллаштирди, меҳнатни янада унумлироқ қилди. Қишлоқ хўжалик меҳнати аста-секин саноат меҳнатининг бир хилига айланмоқда. Коммунистик қурилишнинг энг муҳим вазифаларидан бири, я'ни шаҳар блан қишлоқ ўртасидаги тафовутни йўқотиш вазифаси муваффақиятли суратда амалга оширилмоқда.

Ҳозирги шароитда йирик коллектив хўжаликни бошқариш учун колхоз кадрларидан колхоз ишлабчиқаришининг экономикасини, агротехника ва механизация асосларини чуқур ўрганиш талаб этилади. Мамлакатимизда ҳар йили қишлоқ хўжалигининг неча минглаб ходимлари колхозларнинг раҳбарларини тайёрлайдиган курслар ва давлат мактабларини тамомлаб чиқмоқдалар. Ҳозирги вақтда партия ва ҳукумат **колхоз раисларининг қишлоқ хўжалиги соҳасида камида ўрта ма'лумот олишларини та'минлаш учун курслар, мактаблар ва техникумларда тайёрлаш ва қайтадан тайёрлаш** вазифасини қўйдилар.

Ленин—Сталин партияси қишлоқ хўжалигининг кўпгина илғор кадрларини, мўл ҳосил етиштирувчи донгдор усталарни ва жамоат чорвачилигининг моҳир усталарини тарбиялаб етиштирди. Қишлоқ хўжалигининг илғор кишилари агрономияни ва зоотехникани тараққий эттирмоқдалар. Улар энг янги машина техникасидан тўла фойдаланганликлари, агрономия билимларини зўр бериб эгаллаётганликлари ва Мичурин фанининг ютуқларини ўз ишларида татбиқ қилаётганликлари учун қишлоқ хўжалигининг чинакам новаторлари бўлиб қолдилар. Колхоз қишлоғининг илғорлари тўгаракларда ўқимоқдалар, агрономларнинг лекция ва суҳбатларини эшитмоқдалар, қишлоқ хўжалигига доир китобларни ўқимоқдалар.

Қишлоқ хўжалигини тобора зўр бериб ривожлантириш учун колхоз кадрларини ўқитиш ишларини янада кенгроқ миқ'ёсда уюштириш зарур. Эндиликда айрим кишилар ёки кишиларнинг айрим группаларигина эмас, балки **барча колхозчилар, МТС ва совхоз ходимлари ўқишлари, фан ва илғор тажриба ютуқларини доим эгаллашлари керак.**

Колхозчи кадрларни ўқитиш ва агрозоотехника билимларини пропаганда қилиш юзасидан кейинги вақтларгача давом этиб келган системада катта камчиликлар бор эди. Агро-зоотехника курслари ва тўгараклар ягона ўқиш планига эга эмас эдилар, муайян қишлоқ хўжалик зонасига мувофиқ тайёрланган стабиль ўқув қуроллари йўқ эди. Курс ва тўгараклардаги машғулотлар кўпинча юзаки ўтказилар эди. Колхозчиларнинг билимини ошириб боришни кўзда тутмайдиган айни бирхил ўқув плани йил сайин такрорланар эди, ўқувчиларнинг фанларни ўзлаштириш якунлари тўпланмас эди. Малакаси оз бўлган ва тайёрланмаган кишилар ўқитувчилар сафига кириб қолар эди, назарий ўқиш ҳарбир колхознинг шароити ва муҳим вазифалари блан боғлаб олиб борилмас эди.

Бу йил махсус курсларда ягона ўқув плани асосида колхоз кадрларини уч йил ўқитиш тартиби жорий қилинади. Биринчи йил программаси колхозчиларга агротехника ёки зоотехника минимумини ўргатишни кўзда тутади. Иккинчи йил программаси бирхил экинларнинг бири ёки бирнечасидан мўл ҳосил етиштириш ёки молларнинг айрим турларидан кўпроқ маҳсулот олишдаги илғор усуллар ва методларни ҳамда шунга доир билимларни эгаллаган иккинчи разряддаги мастерларни ўқитишга мўлжалланади. Учинчи йил программаси колхоз ишлабчиқариши тормоқларидан бирида илғор усул ва методларни эгаллаб, шунга доир билимларни ҳосил қилган биринчи разряддаги мастерларни тайёрлашни кўзда тутади. Курсларда иш соатларидан кейин дарс ўтилади. Дарслар ишлабчиқариш топшириқларини бажариш блан маҳкам боғлаб олиб борилади. Курсларнинг программасини тўла ўрганиб чиққан колхозчиларга 1-нчи ва 2-нчи разряддаги қишлоқ хўжалик мастери деган ном берилади ва аттестатлар топширилади, бу аттестатларда ўрганилган ихтисос кўрсатилади.

Жойларда машғулотларни бошлаш учун катта тайёрлик кўрилмоқда. Кўпгина республика, ўлка ва областьларда ҳарбир районда очиладиган курсларнинг шохобчалари белгилаб чиқилди, ҳамма жойда ўқитувчилар танланмоқда ва тасдиқланмоқда.

Бу йил миллионларча колхозчилар, МТС лар ва совхоз ходимлари курсларда ўқийдилар. Масалан, Киев областида икки мингдан ортиқ агротехника курслари ва худди шунча миқдорда зоотехника курс группалари ташкил этилади. Уларга ўқувчилар қабул қилиш тамомланди. Черкас районидаги ўнолти колхозда ўттизолти курс группалари тузилди.

Тажрибали ва обрўли мутахассислар—агрономлар, сортларни текшириш участкаларининг ходимлари, зоотехниклар, ветеринария врачлари ўқитувчи қилиб тайинланди.

Курсларда машғулот бошланишига икки ҳафтадан камроқ вақт қолди. Аммо шундай бўлса ҳам кўпгина жойларда машғулотларни бошлаб юборишга тайёрлик кўрилмаган. Масалан, Орёл областида тайёргарлик ишлари чинакамига қизитиб юборилмаган. Бу областьда курсларни очиш ва уларга ўқитувчилар тайинлаш блан боғлиқ бўлган кўпгина ташкилий масалалар шу пайтгача ҳал этилмаган. Орёл области ўтган қиш фаслида ҳам колхоз кадрларини тайёрлаш планини бажармаган эди. Суғориш участкаларининг бригада бошлиқларини, суғорувчиларни, ем-хашак тайёрловчи бригада бошлиқларини ўқитиш ишлари айниқса ёмон уюштирилган эди. Колхоз кадрларини тайёрлашдаги бундай нуқсонлар маҳаллий партия ва совет ташкилотларининг колхозлар учун жуда муҳим бўлган ана шу иш тўғрисида чинакам ғамхўрлик қилмаганликларининг натижасидир.

Мамлакатимиздаги ҳарбир район курсларда машғулотларни ўз вақтида ва уюшқоқлик блан бошлаш учун ҳамма имкониятларга эгадир. Машғулотлар бошланишигача қолган кунлардан ўқув йилига тайёргарликни тамомлаш учун тўла фойдаланиш керак. Ўқитувчилар составини танлаш — энг муҳим вазифалардан биридир. Машғулотларнинг сифати ва натижалари ўқитувчиларнинг малакаси ва тажрибасига боғлиқдир.

Ба'зи қишлоқ хўжалик органларининг раҳбарлари ўқитувчи кадрлар танлаш ишларини ўз зиммаларидан соқит қилмоқ учун ҳечқандай зарурат бўлмагани ҳолда колхозаро курсларни ташкил этадилар. Николаев областида еттиюздан ортиқ колхоз бор. Бу областьда атиги 240 та агротехника ва 185 та зоотехника курс группаларини ташкил этиш мўлжалланган. Бу фактлар илм-фан ютуқларини ва илғорларнинг тажрибаларини пропаганда қилишга ва колхоз кадрларини ўқитишга расмиятчилик блан қараш каби ҳолларга хотима берилмаганлигини кўрсатади.

Колхоз тузумининг ғалабаси ва маданий революциянинг амалга оширилиши натижасида совет қишлоқларида кўпгина интеллигентлар тайёрланди. Машина-трактор станциялари, сортларни текшириш давлат участкалари, илмий-текшириш муассасалари, қишлоқ хўжалик ўқув юртлари ва мактабларнинг раҳбарлари ҳамда мутахассислари, агрономлар, зоотехниклар, илмий ходимлар шундай катта бир резервдирки, деҳқончилик ва чорвачилик мастерлари курслари учун булар орасидан тажрибали ўқитувчи кадрлар танлаб олиш мумкин.

Тўғри тузилган ўқув қўлланмалари колхоз ишлабчиқариши мастерларини ўқитишда катта роль ўйнайди. Ўқув қўлланмаларини тайёрлашда бевосита қатнашиш — агрономия ва зоотехникамиз соҳасида ишлаётган кишиларнинг фахрли вазифасидир. Шуни ҳисобга олиш керакки, қўлланмалар мамлакатнинг ҳамма районлари учун бирхилда бўлолмайди: улар ҳарбир қишлоқ хўжалик зонасининг ўзига хос хусусиятларини акс эттириши керак. Иттифоқчи республикалардаги партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларидан миллий тилларда ўқув қўлланмалари ва кўрсатмали қўлланмаларни нашр этиш тўғрисида дарҳол ғамхўрлик қилиш талаб этилади.

Курсларда машғулотларни бошлашга яхши тайёрлик кўриш, уларнинг ишларини тўғри уюштириш — катта ва муҳим ишдир. Курсларнинг ҳарбир ўқувчисини ўқув қўлланмалари блан, ҳарбир группани кўрсатмали қўлланмалар блан та'минлаш вазифаси алоҳида э'тиборни талаб этади. Колхозларнинг раҳбар кадрларини тайёрлайдиган икки йиллик мактабларнинг кўпи, шунингдек колхоз раислари учун ташкил этилган олти ойлик курсларнинг ишларини жиддий суратда яхши йўлга қўйиш керак. Бу мактаб ва курсларнинг программаларида қишлоқ хўжалигини машиналаштириш масалаларига етарли даражада э'тибор берилмаётир. «Правда»нинг Олтой ўлкасидаги мухбирининг билдиришига қараганда, бу ўлкадаги мактаб ва курсларда ҳар жиҳатдан машиналаштирилган хўжаликларнинг раҳбарлари асосан, қўл асбобларини ва отга қўшиладиган асбобларни ўрганмоқдалар. Бундай ҳолни кўнгилдагидек деб бўлмайди.

Колхоз кадрларини бутун мамлакат миқ'ёсида кўплаб ўқитишни уюштириш — колхозчиларнинг, МТС ва совхоз ходимларининг маданий савиясини ошириш тўғрисидаги, социалистик қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш тўғрисидаги сталинча ғамхўрликнинг янги намунасидир. Қишлоқларнинг миллионларча меҳнаткашлари фан ютуқлари ва илғорларнинг тажрибаларини ўрганиб, деҳқончилик ва чорвачилик мастерлари бўлиб етишадилар, социалистик қишлоқ хўжалигининг юксак маданияти учун янада актив курашадилар. Агротехника билимлари колхозчилар оммаси орасига ёйилсин!

(«ПРАВДА»нинг 18 сентябрьдаги бошмақоласи).

Ўзбекистон ССР областьларида 1950 йил 18 сентябрьгача пахта тайёрлашнинг бориши ҳақида

МА'ЛУМОТ

(процент ҳисоби блан)

Областьлар	мавсум бошидан бери	бир кунлик ўсиш	Областьлар	мавсум бошидан бери	бир кунлик ўсиш
Бухоро	35,45	2,14	Самарқанд	14,91	1,50
Фарғона	23,51	2,02	Қорақалпоғистон АССР	13,97	1,38
Сурхондар'ё	22,44	1,58	Тошкент	11,19	1,32
Андижон	21,96	1,85	Совхозлар	10,76	1,14
Наманган	20,78	1,81	Республикада ҳаммаси	20,18	1,71
Хоразм	20,66	1,87			
Қашқадар'ё	19,44	1,63			

МОСКВА, КРЕМЛЬ

СССР Министрлар Советининг Раиси
ўртоқ Иосиф Виссарионович СТАЛИНГА

Қадрдон Иосиф Виссарионович, Воронеж областининг колхоз ва совхозлари 1950 йил ҳосилидан ғалла тайёрлаш давлат планини муддатидан илгари бажарганликларини Сизга ма'лум қиламиз. Озиқ-овқат экинлари тайёрлаш плани ошириб бажарилди. Давлат ғалла тайёрлаш пунктларига белгиланган пландагидан 1 миллион 607 минг пуд ортиқ буғдой топширилди. МТСларнинг ишлари учун берилган счётларга мувофиқ давлатга дон топшириш давом этмоқда.

Областьдаги колхоз ва совхозлар кузги экинлар экишни муваффақиятли тамомлаш арафасида турибтилар ва 1951 йилда экиш учун ўзларини юқори сифатли баҳори экин уруғлари блан та'минлаб қўйдилар. Областьдаги колхоз ва совхозлар бу йил қанд лавлагидан мўл ҳосил етиштирдилар ва қанд лавлагини қазиб-йиғиб олишни ўз вақтида тамомлаш ҳамда Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 33 йиллигигача қанд лавлагини қанд заводларига ва лавлаги пунктларига батамом ташиб бўлиш мажбуриятини оладилар.

Область қишлоқ хўжалигининг меҳнаткашлари колхоз ва совхозлардаги маҳсулдор жамоат чорвачилигини ривожлантириш учйиллик планини бажариш учун курашиб, силос бостириш планини 123 процент бажардилар, дағал хашакларни тўплаш, молхоналарни қуриш ва ремонтдан чиқариш соҳасида катта иш қилмоқдалар ҳамда 1951 йилда жамоат чорва моллари сонини кўпайтириш давлат планини ошириб бажариш учун чоралар кўрмоқдалар.

Қадрдон Иосиф Виссарионович, Сизга ва'да бериб айтамизки, областьдаги колхозчилар, МТС ва совхоз ходимлари, қишлоқ хўжалиги мутахассислари кунгабоқар, картошка ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш планини муддатидан илгари бажариш учун, шунингдек шудгор қилиш ишларини муваффақиятли ўтказиш учун ва 1951 йилда барча қишлоқ хўжалик экинларидан янада мўлроқ ҳосил етиштириш мақсадида зарур шароитни вужудга келтириш учун бутун кучларини сафарбар қиладилар.

ВКП(б) Воронеж область комитетининг секретари К. ЖУКОВ.
Меҳнаткашлар депутатлари Воронеж область Совети ижроия комитетининг раиси И. КУЗНЕЦОВ.
Тайёрлаш министрлигининг Воронеж областидаги вакили А. БЕЛОВ.
Воронеж область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи В. МАСЛОВ.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

СССР Министрлар Советининг Раиси
ўртоқ Иосиф Виссарионович СТАЛИНГА

Қадрдон Иосиф Виссарионович, Брянск областининг колхозчилари, МТС ва совхоз ходимлари, қишлоқ хўжалиги мутахассислари дон тайёрлаш давлат планини муддатидан илгари, 15 сентябрьда бажарганликларини ва давлатга а'ло сифатли дон топширганликларини Сизга ма'лум қиламиз. Озиқ-овқат экинлари тайёрлаш плани 112,7 процент бажарилди. Бу йил давлатга ўтган йилга қараганда 831 минг пуд ортиқ жавдари буғдой ва буғдой топширилди.

МТСларнинг ишлари учун колхозларга берилган счётларга мувофиқ давлатга ғалла топшириш давом этмоқда.

Колхоз ва совхозлар бу йил ҳосил ўрим-йиғимини уюшқоқлик блан ўтказмоқдалар; кузги экинлар экиш планини муваффақиятли бажардилар; баҳорда экиш планини бажариш учун ўзларини уруғ блан та'минлаб қўйдилар; страхование фондлари ва ем-хашак фондларини жамғариб қўйдилар. Колхозлар жамоат маҳсулдор чорвачилигини ривожлантириш планини молларнинг ҳамма турлари бўйича бажардилар.

Колхозчилар меҳнат кунларига ўтган йиллардагига қараганда анча кўпроқ дон оладилар.

Қадрдон Иосиф Виссарионович, Сизни ишонтириб айтамизки, Брянск областининг партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари, колхоз, МТС ва совхозлар, қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари большевиклар партиясининг раҳбарлиги остида техника экинлари, картошка ва сабзавот ҳосилини тўла-тўкис йиғиштириб олиш учун, деҳқончилик ва чорвачиликнинг бошқа маҳсулотларини ҳам давлатга топшириш мажбуриятларини муддатидан илгари бажариш учун, шудгорлашни давлат планига мувофиқ белгиланган муддатларда ўтказиш, чорва молларни ем-хашак блан ва қишлик молхоналар блан та'минлаш, 1950 йилда жамоат чорвачилигининг ҳамма турлари юзасидан белгиланган планни ошириб бажариш учун бутун кучларини сафарбар қиладилар.

ВКП(б) Брянск область комитетининг секретари А. ЕГОРОВ.
Меҳнаткашлар депутатлари Брянск область Совети ижроия комитетининг раиси М. РОМАХШИН.
СССР Тайёрлаш министрлигининг Брянск областидаги вакили П. ХАВКУНОВ.
Брянск область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи М. АЛЕШИН.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

ССР Иттифоқи Министрлар Советининг Раиси
ўртоқ Иосиф Виссарионович СТАЛИНГА

Қадрдон Иосиф Виссарионович Сталин, Белоруссия ССР Полесье областининг колхозчилари, МТС ва совхоз ходимлари ғалла тайёрлаш давлат планини муддатидан илгари бажарганликларини Сизга ма'лум қиламиз. Озиқ-овқат экинлари плани ошириб бажарилди. МТСларнинг ишлари учун берилган счётларга мувофиқ давлатга ғалла топшириш давом этмоқда. Областьдаги колхоз ва совхозлар бу йил ўзларини кузги ва баҳорги экин уруғлари блан та'минлаб қўйдилар.

Полесье областидаги колхозчилар, МТС ва совхоз ходимлари колхоз ва совхоз жамоат маҳсулдор чорвачилигини ривожлантириш учйиллик планини бажариш учун курашиб, жамоат чорвачилиги учун мустаҳкам ем-хашак базаси вужудга келтириш ҳамда молхоналар қуриш соҳасида катта иш қилмоқдалар.

Қадрдон Иосиф Виссарионович, Сизга ва'да бериб айтамизки, областьдаги колхозчилар, МТС ва совхоз ходимлари картошка, кўксағиз илдизлари, бошқа техника экинлари ва чорвачилик маҳсулотлари тайёрлаш планини муддатидан илгари бажариш учун ўзларининг барча кучларини сафарбар қиладилар, кузги экинларни муваффақиятли суратда экиб тамомлайдилар, 1951 йил кўкламида экиладиган ҳамма ерларни шудгор қиладилар ва келгуси йилда мўл ҳосил етиштириш учун зарур бўлган бутун шароитни вужудга келтирадилар.

Белоруссия К(б)П Полесье область комитетининг секретари В. ЛОБАНОК.
Меҳнаткашлар депутатлари Полесье область Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари М. КЛИМЕНКО.
Тайёрлаш министрлигининг Полесье областидаги вакили П. ОДИНЦОВ.
Полесье область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи П. АХРАМЕНКО.

Улуғ Ватанимизнинг ифтиҳори бўлган Бош Туркман каналини бутун совет халқи қуради

Туркманистон олимларининг буюк қурилишга ёрдами

Ҳукуматнинг Амудар'ё — Красноводск Бош Туркман каналини қуриш тўғрисида чиқарган қарори бутун мамлакатдаги олимлар олдига катта ва мас'улиятли вазифаларни қўяди. Туркманистон олимлари ҳам бу вазифаларни бажаришда актив қатнашадилар. СССР Фанлар Академияси Туркманистон филиалига қарашли илмий-текшириш институтлари яқин орада тематик планларини қайтадан кўриб чиқишга киришадилар. Канал қурилишига доир қидирув ва лойиҳалаш ишлари блан бевосита боғлиқ бўлган темалар планга киргизилади.

Филиалнинг илмий ходимлари янги ерларни ўзлаштириш учун СССР Фанлар академиясининг олимлари блан биргаликда катта территорияни батафсил текшириб чиқадилар. Бу ишни муваффақиятли бажариш учун республикада тупроқшунослик ва агрохимия институти ташкил этиш кўзда тутилади. СССР Фанлар Академияси шу йилнинг октябрь ойидаёқ ўзининг Туркманистон филиали блан биргаликда Мессериан текислигини текшириб чиқиш учун биринчи комплекс экспедиция ташкил этади.

Канал қурилиши муносабати блан мелиораторларимиз, ирригаторларимиз, тупроқшуносларимиз ва агрономларимиз тупроқни шўр босишига йўл қўймаслик методларини ишлаб чиқиш юзасидан катта иш қилишлари керак. Туркманистонда экинларни суғорадиган сувдан мақсадга мувофиқ фойдаланиш ва тупроқнинг яна шўр босишига қарши курашиш масалаларини ишлаб чиқиш учун пахтачилик ва сув хўжалиги илмий-текшириш институтлари ҳамда Амудар'ё этакларида илмий-тажриба базалари ташкил этиш кўзда тутилади.

Бош Туркман канали чорва моллари сонини кескин суратда ошириш учун шароит вужудга келтиради. Ҳозирги вақтда канал трассасига яқин жойдаги Қорақумдаги Заунгуз яйловлари ўзлаштирилмаган дейиш мумкин. Биз 1951 йилдаёқ 7 миллион гектар яйловни текшириб чиқишимиз ва улардан тўла фойдаланиш чораларини белгилашимиз керак.

Канал қуриш соҳасидаги катта ишлар хилма-хил бинокорлик материалларини талаб этади. Олимларимиз лой ва оҳак тайёрлаш йўлларини топдилар. Маҳаллий материалларни қидириб топиш соҳасидаги ишлар яқин орада кучайтирилади. Бу соҳада иш кўрувчи илмий-текшириш институтини ҳам ташкил этиш кўзда тутилади.

Бош Туркман канали қурилиши Туркманистоннинг Фанлар академиясини тузиш блан бир вақтга тўғри келди. Туркманистон Фанлар академиясининг ташкил этилиши олимлар коллективини янада мустаҳкамлайди. Бу коллектив Қорақум чўлларининг табиатини ўзгартиришдан иборат сталинча буюк планни амалга оширишда актив қатнашади.

СССР Фанлар Академияси Туркманистон филиали президиуми раисининг ўринбосари.
О. М. ЖУМАЕВ.
АШХАБОД, 17 сентябрь. (ТАСС).

ХАЛҚ ҚУРИЛИШЛАРИГА КЕРАКЛИ ЗАКАЗЛАРНИ МУДДАТИДАН ИЛГАРИ БАЖАРИШ УЧУН МУСОБАҚА

Оғир машинасозлик саноати ишчилари касаба союзи Марказий комитетининг президиуми Куйбишев ва Сталинград гидроэлектростанциялари ва Бош Туркман канали учун берилган заказларни муддатидан илгари бажариш масаласини муҳокама қилди.

Қабул қилинган қарорда қуйидагилар айтилади: Оғир машинасозлик саноати корхоналарининг ишчилари ва инженер-техник ходимлари халқ қурилишларига керакли ускуналарни тайёрлашга зўр ғайрат блан киришдилар. С. Оржоникидзе номли «Уралмашзавод» коллективи Волга гидроэлектростанциялари қурилиши учун катта экскаваторлар тайёрлаб бериш ҳақида топшириқ олди. Тошкентдаги «Под'ёмник» заводи Куйбишев ГЭСи учун керакли жуда муҳим ускуналарни тайёрлайди. Ҳар икки корхонанинг коллективлари заказларни муддатидан илгари бажаришга қарор қилдилар. «Под'ёмник» заводининг токари Иван Грознов ўз устига олган мажбуриятни бажаришга киришиб, металлни жадал қирқиш усулига кўчди ва белгиланган нормани тўрт баравар оширди. Бошқа кўп жадал ишловчи ишчилар ҳам графикни икки баравар ошириб бажармоқдалар. Кўтарма машиналарнинг биринчи қисми тайёрланиб, Волга гидроэлектростанцияларига юборилди.

Касаба союз Марказий комитетининг президиуми буюк қурилишларга керакли заказларни муддатидан илгари сифатли қилиб бажариш учун мусобақа ўтказаётган илғор коллективларнинг ташаббусини ма'қуллади. (ТАСС).

Янги қурилишга электр ускуналари ва металл конструкциялар етказиб берамиз

СССР Министрлар Советининг Бош Туркман каналини қуриш тўғрисидаги Қарори саноатлашган Чирчиқ шаҳри меҳнаткашларининг қалбини қувонч ҳислари блан тўлдирди. Агитаторлар бу қарор тўғрисида ишчилар ўртасида суҳбатлар ўтказмоқдалар. Саноат корхоналарининг стахановчилари ва мутахассислари сталинча ғамхўрликдан руҳланиб, фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

«Чирчиқсельмаш» заводининг иккинчи йиғув цехида агитатор ўртоқ Старцев СССР Министрлар Советининг Қарорини ишчиларга ўқиб тушунтиргандан кейин, стахановчи слесарь ўртоқ Қурбонов бундай деди:

— Ўртоқ Сталин имзо чеккан бу ҳужжат коммунизм қуриш йўлидаги янги забардаст қадамдир. Тажовузкорлар ҳарбий харажатларни кўпайтириб, янги жаҳон урушини бошлаш учун ҳарбий базалар қураётган бир пайтда, ўртоқ Сталин халқимизнинг фаровонлигини ошириш учун янги ғамхўрлик кўрсатмоқдалар. Бош Туркман каналининг қурилиши қардош Туркманистон республикасининг қишлоқ хўжалигини, чорвачилигини янада ривожлантиришни кўзда тутади. Бу блан янги ерларга сув чиқарилади. Пахта ва экин майдонлари кенгаяди. Мен партия ва ҳукуматимизнинг бу ғамхўрлигига жавобан янада яхшироқ меҳнат қиламан. Пахтачилик машиналари йиғиш топшириғини уч ҳисса ошириб бажаришга ва'да бераман.

«Электрощит» заводининг ишчилари ва инженер-техник ходимлари янги иншоот қуриш тўғрисидаги хушхабарни баланд руҳ блан кутиб олдилар. Шу муносабат блан цехларда суҳбатлар ўтказилди.

— Электрощитчилар урушдан кейинги бешйилликда Ўрта Осиё гидроиншоотлари қурилишида фаол қатнашиб, муҳим электр ускуналари етказиб берди.—деди электрчи слесарь ўртоқ Бойко.— Биз бу гигант қурилиш учун ҳукуматимиз томонидан берилган ҳарқандай топшириқларни шараф блан бажаришга тайёрмиз.

СССР Министрлар Советининг Бош Туркман каналини қуриш тўғрисидаги Қарори «Гидромонтаж» коллективини чексиз қувонтирди. Монтажчилар бу катта иншоотни қуришда ўз металл конструкциялари блан қатнашишга сўз бердилар. «Гидромонтаж» бошқармасининг стахановчи ишчилари ва инженерлари Бош Туркман канали ва унинг гидроиншоотларини қуриш учун керак бўлган асбоб-ускуналарни жадал сур'атлар блан тайёрлаб беражакларини айтдилар.

Ҳ. АБУТОЛИПОВ.

ТУРКМАНИСТОН ЧЎЛЛАРИ ТЎҒРИСИДА 1.200 АСАР

Биринчи библиография тузилди

ЛЕНИНГРАД, 16 сентябрь. (ТАСС). Марказий қишлоқ хўжалик илмий кутубхонасининг Ленинград бўлимидаги илмий ходимлар Бош Туркман канали доирасига яқин дашт-биёбонларни ўрганиш ва ўзлаштиришга бағишланган асарларнинг биринчи библиографиясини туздилар. Библиографлар 1870—1935 йиллар даврининг 1.200 асар ва хариталаридан фойдаландилар.

Библиографияда чўлларни текширган машҳур рус олимларидан Н. А. Северцов, И. В. Мушкетов, В. А. Обручев, Л. С. Бергларнинг асарлари киритилди. Совет ҳокимияти йилларида ёзилган кўп асар ва тадқиқотлар ҳам библиографияга киритилди.

Туркманистон корхоналари коллективларининг ғайратига ғайрат қўшилди

АШХАБОД, 17 сентябрь. (ТАСС). СССР Министрлар Советининг Бош Туркман каналини қуриш тўғрисидаги Қарори республикадаги корхоналар коллективларининг ғайрат-ташаббусини ошириб юборди.

Ашхабоддаги «Красний металлист» заводи коллективининг митингида қабул қилинган резолюцияда бундай дейилади:

— Буюк иншоотларнинг сталинча планларидан илҳомланиб, йил охиригача мамлакатга пландан ташқари юз тонналаб чўян беришга ҳамда меҳнат унумини ўтган йилдагига нисбатан 10 процент оширишга қарор қилдик.

Небит-Дағдаги дурадгорларнинг бригада бошлиқлари Мамедов ва Аҳмедов ўртоқлар ўз коллективлари номидан Қурилиш бошқармасига мурожаат қилиб, ўз бригадаларини «Бош Туркман канали бригадаси» деб аташни сўрадилар. Улар, ҳар куни камида икки норма бажаришга сўз берамиз, дедилар.

Улуғ Октябрь байрамининг 33 йиллиги шарафига пахта тайёрлаш планини бажариш учун пахтакорлар ўртасида социалистик мусобақани тобора кучайтирайлик!

Совхознинг илғор теримчилари

(«Қизил Ўзбекистон» мухбиридан)

Совхоз марказидаги «Кўргазма тахтаси»да илғор кишиларнинг иши ва рўйхати катта ҳарфлар блан ёзиб қўйилган. Унда биринчи бўлиб ишчи ўртоқ Қилич Менглиевнинг исми, фамилияси кўзга ташланади. Ҳар беш кунда бир марта ўзгариб турадиган бу рўйхатдан Қилич Менглиевнинг фамилияси уч беш кундан бери тушмайди. Чунки, у ҳаммадан кўп отбор сорт пахта тераётир.

Мавсумда ўн минг килограмм пахта териш мажбуриятини олган ўртоқ Қилич Менглиев тинчлик вахтасида туриб, кунлик нормасини икки-уч баравар ошириб бажармоқда. У теримнинг дастлабки беш куни ичида ўрта ҳисоб блан кунига 130 килограммдан пахта терган бўлса, иккинчи беш кунликда янада унумли ишлаб, ҳар кун 150 килограммдан пахта терди. Учинчи беш кунликда эса икки қўллаб ва тез ҳаракат қилиб, ҳар куни нормадаги 60 килограмм ўрнига ўрта ҳисобда 182 килограммдан отбор сорт пахта терди. Октябрьолди социалистик мусобақа ғолиби ўртоқ Қилич Менглиевнинг ўтган уч беш кунликда терган пахтаси 2.400 килограммдан ошди.

— Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг 1950 йилги пахта ҳосилини териш ва тайёрлашни уюштириш ҳақидаги Қарори,—деди «ВЛКСМ 30 йиллиги» совхозининг директори ўртоқ Мамадўст Отарбоев,—ишчилар орасида кенг муҳокама қилингандан кейин, ҳарбир бўлим, бригада ва звено бошлиқлари, ҳарбир теримчи якка-якка мажбуриятлар олди. Биз олинган мажбуриятнинг бажарилишини ҳар беш кунда текшириб бораётирмиз. Бу якунлар натижаси совхоз коллективининг ва партия ташкилотининг очиқ йиғилишида муҳокама қилиб борилади. Совхоз ма'муриятининг тадбири пахта териш ва тайёрлаш графигини бажаришда яхши натижа бераётир. Совхозда Ўзбекистон ССР Пахтачилик министрлигининг дастлабки графиги тўла бажарилмоқда. Ўртоқ Абдулла Тангриқулов бошлиқ учинчи ва ўртоқ Иноят Солиева бошлиқ тўртинчи бўлимлар кунлик ва беш кунлик графикни айниқса ошириб адо этмоқдалар.

Совхоз ма'мурияти ва партия ташкилотининг кўчма қизил байроғини олган учинчи бўлим ҳозир йиллик пахта тайёрлаш планини 25 процентдан оширди. Бўлимдаги 170 ишчи ҳар куни 15.000 килограмм ва ундан ҳам ортиқ пахта тераётир. Бўлимнинг Мамат Эрматов, Норбой Маматмуродов, Бобоназар Холмўминов ўртоқлар бошлиқ бригадалари кунлик графикни икки баравар бажариб, ҳозирдаёқ йиллик планнинг тўртдан бир қисмини адо этдилар. Бу бригада ишчиларидан А. Шаймардонова, Б. Худойшукурова, Т. Худойқулов, Б. Бекамова, Н. Худойқулова, Т. Холмирзаева ўртоқлар ҳар куни 175 килограммга етказиб пахта термоқдалар.

Пахта териш ва тайёрлашни социалистик мусобақа асосида уюштирган «ВЛКСМ 30 йиллиги» совхози Сурхондар'ё областидаги бошқа совхозлардан олдинда бораётир.

Л. ЭРГАШЕВ.

Байрамолди мусобақаси кучаймоқда

Сурхондар'ё область Шўрчи районидаги Сталин номли ва Калинин номли йириклашган колхозларида пахта тайёрлаш давлат планини Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 33 йиллиги шарафига бажариш учун социалистик мусобақа кундан-кунга қизғин тус олмоқда. Калинин номли колхоз а'золари 573 гектар ернинг ҳар гектаридан 37 центнердан ҳосил топшириш учун курашмоқдалар. Колхознинг пахта далаларида ҳозир 350 дан ортиқ киши пахта термоқда. Теримчилар ўртасида беш—ўнмингчилар ҳаракати оммавий тус олмоқда. Ўтган йили мавсумда 10 минг килограмм пахта терган ўртоқ Тошмирзаева бу йил 11 минг килограмм пахта териш мажбуриятини олди. У ҳозир кунига 230 килограммга етказиб пахта термоқда. Ўртоқ Тошмирзаева 10 кунда 1.858 килограмм пахта терди. Шунингдек, теримчилардан Оймомо Нормўминова, Шарофат Музаффарова, Омонтурди Ҳамроев ўртоқлар ҳам сўнгги 10 кунда 1.800 килограммдан ортдириб пахта теришга муваффақ бўлдилар. Колхоз правлениеси (раиси ўртоқ Маматқулов), партия ташкилоти (секретари ўртоқ Бўриев) колхозчиларнинг пахта теримида унумли ишлашлари учун ҳамма шароитни яратиб берганлар. Теримчиларнинг ҳаммаси уч хонали этаклар блан та'минланган. Теримчи оналарнинг болалари учун далада кўчма ясли ва боқчалар ташкил қилинган.

Пахта йиғим-терими қизғин бораётган шу кунларда колхоз партия ташкилоти теримчилар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни кучайтирмоқда. Илғор теримчиларнинг тажрибалари оммалаштирилмоқда. Шунинг учун ҳам Калинин номли колхоз кунига графикдаги 25 ўрнига 32 тоннадан пахта топширмоқда. Колхоз ҳозир пахта тайёрлаш йиллик планини 25 процент бажарди. Колхозчилар сентябрь ойи ичида йиллик планнинг камида 60 проценти миқдорида пахта топшириш учун курашмоқдалар.

Шунингдек, Сталин номли колхозда (раиси ўртоқ Сафаров) ҳам байрам шарафига бошланган мусобақа тобора кучайиб бормоқда. Шунинг учун ҳам Сталин номли колхоздаги 408 та теримчининг ҳаммаси ўрта ҳисоб блан 88 килограммдан пахта термоқда. Илғор теримчилардан ўртоқ Ўлдон Примова кунига 244 килограммга етказиб пахта термоқда. Сталин номли колхознинг а'золари 7 ноябрьгача 778 гектар ернинг ҳар гектаридан 40 центнердан пахта топшириш учун курашмоқдалар.

Б. МЕЛИКОВ.

Колхозда илғор теримчилар кенгаши

Бухоро область. Вобкент район, Роҳкент қишлоқ советидаги Сталин номли колхоз правлениеси ва партия ташкилоти колхоздаги илғор теримчиларнинг кенгашини ўтказди. Кенгашда стахановчи теримчи ўртоқ Бақоева ўз тажрибаларини бошқаларга айтиб берди.

Ўртоқ Бақоева ўтган йили 6500 килограмм пахта терган эди, бу йил 10 минг килограмм пахта териш мажбуриятини олган. У ҳар куни 60 килограмм ўрнига 160—180 килограммдан отбор сорт пахта термоқда. Ўртоқ Бақоева Октябрьолди социалистик мусобақасини қизитиш ва терим нормасини ошириб бажариш юзасидан колхоздаги барча теримчини социалистик мусобақага чақирди.

Шу кенгашдан кейин колхозда пахта терими яна ҳам кучайди. Руқия Тўраева, Шаҳзода Саломова, Норова каби теримчилар ўртоқ Бақоева тажрибаси асосида ишлаб, кунига 120—140 килограммдан пахта термоқдалар.

А. САМИЕВ.

Ўртачирчиқ районидаги «Қизил юлдуз» колхозининг а'золаридан Жумабой Соипов ва Тожибой Раҳматуллаев ўртоқлар мавсумда 10 минг килограммдан пахта териш мажбуриятини олган эдилар. Улар ҳозир кунига 125 килограммга етказиб пахта термоқдалар. Суратда: Ж. Соипов ва Т. Раҳматуллаев ўртоқлар пахта теримида.

М. Шевелев фотоси.

Ғафур ҒУЛОМ

ТЕЗУ ТОЗА ТЕР!

Кунлар, ғоятда чўнг талаби блан
Ҳар минут меҳнатдан кутади мазмун,
Йил бўйи қилинган меҳнат маҳсулин
Халқим хирмон-хирмон қилмакда якун.

Тоғларни қўмариб қўйдик—десак оз
Ҳали терилажак пахтани кўриб;
Қайтадан юзимиз шувит бўлади
Фурсат қочирмасдан олмасак териб.

Ўтган йиллардаги узру хижолат
Ҳар қандай уятли кўзга кифоя...
Ерга қарамаймиз, киприкларимиз
Қуюқ қабоқларга солмагай соя.

Бу йил план тўлур, кароматэмас;
Иш бўлур отоқли номга яраша.
Ёруғ юзимизга дўстлар, ёронлар
Дегайлар—хўб шудаст, это хорошо.

Кунлар... жаҳон бўйлаб қуюн кўпса ҳам
Гарчанд мижжамизга қўндиролмас гард.
Аммо офатларнинг олдини олиб
Эртасин та'минлаб қўйган киши мард

☆

Ёввош табиатли кирпитиканга
Қутурган ғазабла кулган кўпакдек,
Қурия кўкида Американинг
Ҳужуми қабарур, пишган пуфакдек.

Атом, водороддан тўқима иғво
Трумэн, Черчиллнинг оғзида ҳалво,
Аммо тинчлик севган миллиард ирода
Бу шақал зотларга беролур жазо.

Яна янги уруш ўт қаловчиси
Беш-ўнта муттаҳам қилинажак фош,
Балолар оғзига кишан урилиб,
Томуғ қопқасига қаланажак тош.

Тинчлик бўлсин деди, имзосин чекди
Ер юзи халқларин бешидан тўрти;
Озодлик, омонлик чанқоғи эллар:
— Саломат бўлсин—дер Советлар юрти.

Коммунизм қурган улуғ Ватаннинг
Ғолибу хушахлоқ гражданимиз
Жаҳонда тинчликнинг кафолатини
Кўтараоларлик зўр гарданимиз.

Тинчлик қўрғонининг қал'абонидур
Бу ерда ҳар киши—Аҳмад, Мукаррам,
Академик Тарле, маршал Будённий,
Тўқувчи Мария Ивановна ҳам.

Буғдой тинч хонадон заҳирасидир,
Нони бут кишининг усти бутундир.
Атомдан ўртанган қишлоқдан эмас,
Ўчоқдан бурқиган қутлуғ тутундир.

Ўзбексан, пахтадир сенинг заҳиранг,
Тинчлик қўрғонига қўяжак ғиштинг.
Бир грамм хатосиз тезу тоза тер!
Шу сенинг ғалабанг, шу—орқапуштинг.

Тинчлик хазинаси атомдан оғир
Инжу пораларга тўлсин десанг тер,
Ўзимиз қуролган коммунизмни
Кундан-кун мустаҳкам бўлсин десанг тер!

Мусобақа илғорлари

Фарғона область, Каганович районидаги «Қаҳрамон» колхозида Октябрьолди социалистик мусобақаси қизғин тус олмоқда. Колхознинг бригада, звенолари ва айрим теримчилари ўртасида мусобақа шартлари тўла бажарилмоқда. Бу мусобақада ўртоқ Ўрмонжон Боқиев бошлиқ юзцентнерчи бригада олдинда бормоқда. Бригада а'золари сўнгги 10 кун ичида йиллик планнинг 32 проценти миқдорида пахта тайёрладилар. Илғор теримчилардан Йўлдошева, Боқиева, Тўйчиева, Саидалиева ўртоқлар кунига 170—180 килограммдан пахта термоқдалар. Коммунист ўртоқ Музаффарова бошлиқ бўлган бригада а'золари ҳам мусобақада олдинда бориб, кунига йиллик планнинг 3 ярим проценти миқдорида пахта териб топширмоқдалар.

Ғ. ЮСУПОВ.

Қашқадар'ёда терим сур'ати нега суст?

(«Қизил Ўзбекистон» мухбирларидан)

Сталин номли колхоз Бешкент районидаги йирик пахтакор қишлоқ хўжалик артельларидан бири ҳисобланади. Яқинда бу колхозга яна учта қўшни колхоз бирлашди. Шу кунларда Сталин номли колхознинг хўжалиги мустаҳкамланиб, экономикаси тобора мустаҳкамланмоқда.

Колхозчилар бу йил ғалла, чорва ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларидан ташқари, 250 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 25 центнердан ҳосил топшириш учун курашмоқдалар. Ўтган ойнинг охирларида колхоз правлениеси, партия ташкилоти блан биргаликда, пахта ҳосилини териб, давлатга топшириш тадбирларини белгилаб чиқди. Пахта териш учун колхозчиларнинг 87 проценти ажратилди. Хирмон, тарози тахт қилинди, қабул пунктларида ишларни бошқариш учун тажрибали кишилар қўйилди. Ҳозиргача бошқа ишларда банд бўлган ҳамма от-улов ва транспорт пахта теришга бириктилди.

28 ва 29 август кунлари теримчилар семинари ўтказилди. Семинарда илғор теримчиларнинг пахтани саноат сортларига ажратиб ва икки қўллаб териш тажрибаси тўғрисида гапирилди.

Октябрьолди социалистик мусобақасига қўшилган сталинчилар ҳозир мўл пахта ҳосилини жадаллик блан териб, давлатга топширмоқдалар. Кейинги ўн кунликда колхоз йиллик планнинг 42 проценти миқдорида пахта тайёрлади. Давлатга топширилган пахтанинг ҳаммаси отбор ва биринчи сортга қабул қилинди.

Пахта териш ва давлатга топширишни пухта тайёргарлик блан бошлаб, яхши муваффақиятларга эришаётган колхозлар Бешкент районида оз эмас. Энгельс номли, Хрушчев номли, «Ленин йўли», «Қизил қаҳрамон» ва «Октябрь 13 йиллиги» каби колхозлар ҳам ҳар кун 4—5 процентдан пахта топширмоқдалар. Районда 16 сентябрьгача йиллик планнинг 45,2 проценти миқдорида пахта тайёрланди.

Илғор колхоз ва районларнинг тажрибаси Қашқадар'ё областида ҳар куни йиллик планнинг 2—2,5 проценти миқдорида пахта тайёрлаш мумкин эканлигини кўрсатиб турипти. Лекин областьда пахтанинг очилишига нисбатан уни териб олиш ва давлатга топшириш қониқарсиз бормоқда. Бешкент ва Ғузор районлари деярлик ҳар куни 2—2,5 процентдан пахта топшираётган бир вақтда, асосий пахтакор ҳисобланган Шаҳрисабз ва Китоб районлари 1 процентга етар-етмас пахта тайёрламоқдалар. Деҳқонобод, Мироқи, Чироқчи районларининг кўп колхозлари эса ҳалигача пахта теришга ялпи киришганлари йўқ.

Шаҳрисабз районидаги ҳамма колхозда пахта қийғос очилган. Аммо далаларда теримчилар жуда кам кўринадилар. Район пахтачилик бўлимидаги графикка қараганда пахтакор колхозлардаги ишчи кучларининг 80—85 проценти теримга ажратилган. Ҳақиқий аҳвол блан танишганда, бу график фақат ўз-ўзини юпатиш учунгина тузилганлиги ма'лум бўлди.

Графикда кўрсатилишича, Кунчиқар қишлоқ советидаги Калинин номли колхозда 358 киши пахта теришга чиқиши керак. Биз айни иш қизғин пайтида бу колхоз даласида бўлдик. Броқ графикда кўрсатилган теримчиларнинг 40 процентини ҳам пахтазорда учратмадик. Ўртоқ Остонов бошлиқ бригаданинг даласида фақат 8 киши пахта тераётир. Табельчининг дафтарларида бу 8 теримчининг ўтган кунларда қаерда ва нима иш қилгани ҳақида ҳечқандай белги йўқ. Қишлоққа борадиган катта йўлнинг ҳар икки томонидаги кенг пахтазор ўртоқ Ҳасанов бошлиқ бригадага қарашли. Бу ерда пахта чамандай очилиб турган бўлса ҳам, териб олинмаётир. Биз катта тол салқинида ёнбошлаб ётган ўртоқ Ҳасановдан пахтанинг нега териб олинмаётганини сўрадик. У: «ҳали бизга колхоз правлениеси пахта териш учун рухсат берган эмас» деб жавоб берди.

Калинин номли колхоздаги бу каби уюшқоқсизликни биз Энгельс номли, Сталин номли, Охунбобоев номли, Каганович номли колхозларда ҳам учратдик. Бу колхозларда пахта териш ва тайёрлаш ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Терим графиклари тузилмаган, терилган пахтани колхозчилардан қабул қилиб олиш, пунктга жўнатиш учун махсус кишилар ажратилмаган. Партия ва ҳукуматнинг пахтани териш ҳамда давлатга топшириш ҳақидаги қарори колхозчиларга тушунтирилмаган. Теримчиларнинг кўпчилиги этаклар блан та'минланмаган. Шунинг учун бу ерда пахтани саноат сортларига ажратиб териш қоидаси бузилаётир.

Сўнгги ўн кун ичида район партия комитетининг бюроси пахта теришни тезлатиш ҳақида уч марта масала муҳокама қилди. Яқинда бўлиб ўтган пленумда ҳам бу ҳақда кўп гап-сўз бўлди. Лекин шундан кейин ҳам терим сур'ати сра кўтарилмаётир. Ҳадеб йиғилиш ўтказиш, уст-устига қарор чиқариш ўрнига, ижрони текшириш большевикча уюштирилса кўпроқ фойда берган бўлур эди. Район партия комитетининг секретари ўртоқ Абдуқаҳҳоров буни яхши тушуниб олиши керак.

Қашқадар'ё областининг барча пахтакор колхозларида пахта очилган. Уни тез териб олиш ва давлатга топшириш учун одамлар, транспорт воситалари ҳам етарли. Область партия комитети ва область ижроия комитети, пахта тайёрлаш ишига большевикча раҳбарликни та'минласалар, жойларда пахта териш сур'атининг кўтарилишига ҳеч шубҳа йўқ.

М. БОБОШ.
М. ЖЎРА.

Отбор сорт пахта топширилмоқда

Наманган областининг Косонсой районидаги Дзержинский номли колхоз правлениеси ва партия ташкилоти колхозчиларга Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг «1950 йилги пахта ҳосилини териш ва тайёрлашни уюштириш ҳақида»ги Қарорини пухта тушунтирганлар. Колхоз ана шу қарор асосида йиғим-терим плани тузганда, сентябрь ойида йиллик планнинг 60 проценти миқдорида пахта тайёрлаш ва шу ойда пахтанинг 40 процентини отбор, 20 процентини биринчи сортга топширишни мўлжаллаган.

Колхозчилар пахта теримининг дастлабки кунлариданоқ ана шу қоидага катта э'тибор қилмоқдалар. Илғор теримчилардан Юсупова, Мамадалиева, Аҳмедов ўртоқлар пахтани кўп ва тоза териш усулини теримчиларга ўргатдилар. Улар кунига 134—150 килограммдан отбор сорт пахта термоқдалар. Ҳозир колхоздаги 285 теримчининг деярлик ҳаммаси кундалик нормани тўла ва ошириб бажариш блан, нуқул отбор ва биринчи сорт пахта термоқдалар.

Шунинг учун ҳам Дзержинский номли колхознинг ҳозиргача давлатга топширган 171 тонна пахтасининг 156 тоннаси отбор сортга ва 15 тоннаси биринчи сортга қабул қилинди.

А. ТИЛЛАЕВ.

Пахта териш ва тайёрлашда мусобақани кучайтирайлик

Н. МАНҒУТОВ

Ўзбекистон К(б)П Бухоро область комитетининг секретари

Бухоро областининг далаларида етиштирилган мўл пахта ҳосили Ленин — Сталин партиясининг, Совет ҳукуматининг пахтачиликни янада ривожлантириш тўғрисида, колхоз тузумини ҳартарафлама мустаҳкамлаш ҳақида қилаётган доимий ғамхўрлигининг натижасидир. Бу йил бизнинг областимиз неча юзлаб энг янги машиналар, экскаваторларни, талайгина миқдорда минерал ўғит ва бошқа моддий-техника воситаларини олди. Партиянинг, ҳукуматнинг, улуғ Сталиннинг э'тибор ва ғамхўрлигидан илҳомланган пахтакорлар мўл ҳосил етиштириш ва олган мажбуриятларини бажариш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Бухоро областининг шароитида тупроқнинг ирригация-мелиорация аҳволини жиддий суратда яхшиламай туриб, ернинг шўрига қарши қат'ий кураш олиб бормай туриб, пахтачиликни янада ривожлантириб бўлмайди. Колхозчилар шу йилнинг қиш ва кўклам фаслида бу соҳада катта иш қилдилар. Шимолий ва Жанубий коллекторлар қурилди. Вобкент, Шофрикон, Свердлов районлари ва бошқа районлардаги дала қарталарининг мелиорация аҳволи яхшиланди. Коллектор ва зовурлар қазишда тўрт миллион кубометрдан ортиқ тупроқ чиқариб тўкилди.

Бухоро областининг ватанпарвар пахтакорлари бу йил дала ишларини ўтган йиллардан барвақт тамомладилар.

Бухоро область партия ташкилотлари ВКП(б) Марказий Комитети февраль Пленумининг тарихий Қарорларини, Ўзбекистон К(б)П X с'ездининг ва область партия ташкилоти IV конференциясининг Қарорларини амалга ошириш учун курашиб, колхозларга ва қишлоқдаги партиявий ишларга раҳбарликни анча яхши йўлга қўйдилар. Майда колхозлар бирлаштирилиб йирик колхозларга айлантирилганидан кейин бу соҳада айниқса яхши натижаларга эришилди.

Илгари областьда 753 колхоз бўлса, йириклаштиришдан кейин 314 колхоз ташкил этилди. Қоракўл район, Сайёд қишлоқ советидаги Сталин номли, «Октябрь» колхозлари, Шофрикон район, Дўрмон қишлоқ советидаги Жданов номли колхоз ва бошқа колхозларнинг ҳозир 800—1.000 гектар пахта майдонлари бор. Колхозлар йириклаштирилганидан кейин партия ташкилотларидаги а'золар сони ортди, уларнинг колхоз ишлабчиқаришига та'сири кучайди. Бу чора партия ташкилотларининг, колхоз правлениеларининг хўжалик ишларини назорат қилишни кучайтиришларига, колхозчилар ўртасидаги оммавий-сиёсий ишларга раҳбарликни яхшилашларига имкон берди. Ҳозирги вақтда 314 колхоздан 302 тасида партия ташкилоти ва кандидатлар группаси бор. 150 дан ортиқ партия ташкилотида 11 дан тортиб 50 гача а'зо бор. Булар колхозларнинг ишлабчиқариш ҳаётида актив қатнашмоқдалар, пахта териш ва тайёрлашда социалистик мусобақага етакчилик қилмоқдалар.

Область ва район партия комитетлари колхоз партия ташкилотларининг ишларини мунтазам суратда ўрганабошладилар, ўз мажлисларида партия ташкилоти секретарьларининг ҳисобини эшитмоқдалар. Бу чора партия ташкилотларининг ишларига ижобий та'сир кўрсатди. Район партия комитетлари бу йил 488 партия ташкилотининг ишларини текширдилар, уларнинг ишлари тўғрисида 80 дан ортиқ ҳисобот эшитилиб муҳокама қилинди. Оммавий-сиёсий ва партиявий-ташкилий ишларга доир масалаларга кўпроқ э'тибор қилинади.

Бир мисол келтирамиз. Свердлов районидаги «Янги Октябрь» колхози ва Когон районидаги Сталин номли колхоз партия ташкилотларининг ишлари батафсил ўрганилган вақтда оммавий-сиёсий ишларга раҳбарлик ва агитация ишлари сусайтириб юборилганлиги аниқланди. Область партия комитети бу ташкилотлардаги ишларни муҳокама қилди. Шундан кейин коммунистларнинг кучларини жой-жойига қараб тақсимлашда, агитаторларни танлаш ва уларнинг ўқувини уюштиришда партия ташкилотларига амалий ёрдам берилди.

Бу колхозларнинг партия ташкилотлари пахта тайёрлашда социалистик мусобақага раҳбарликни кучайтирдилар.

Район партия комитетлари бошланғич партия ташкилотлари секретарьларининг ғоявий-сиёсий савиясини оширишга катта э'тибор қилмоқдалар. Ҳозирги вақтда партия ташкилотлари секретарьларининг семинарлари мунтазам ўтказилмоқда, уларга амалий йўл-йўриқлар кўрсатилмоқда. Бу семинар ва кенгашларда партия ишларини яхшилаш масалалари муҳокама қилинди ва тажрибалар ўртоқлашилди.

Бу тадбирларнинг ҳаммаси колхоз партия ташкилотларининг ишларини яхши йўлга қўйиш, коммунистларнинг кучларини жамоат хўжалигининг ҳал қилувчи участкаларига тақсимлаш, партия ташкилотининг оммага та'сирини кучайтириш ва камчиликларни йўқотишга ёрдам берди. Кўпгина партия ташкилотлари, чунончи Ғиждувон районидаги Ленин номли колхоз, Қоракўл районидаги «Октябрь» колхози, Кармана районидаги Молотов номли колхоз партия ташкилотлари ҳозирги вақтда колхоз правлениеларининг ишларини пухта назорат қилмоқдалар, колхознинг экономикасини чуқур ўрганиб, жамоат хўжалигини янада ривожлантириш ва мустаҳкамлашга доир масалаларни муҳокама қилмоқдалар.

Пахта териш ва тайёрлаш ишлари қизиб кетган ҳозирги кунда партия а'золари ва кандидатлари ҳал қилувчи участкаларда ишламоқдалар. Уларнинг кўпчилиги, шунингдек комсомоллар ҳам социалистик мусобақанинг ташаббусчиси бўлдилар. Улар большевикча оташин сўз блан ва шахсан намуна кўрсатиб, оммани стахановча меҳнат қилишга жалб этмоқдалар.

Шофрикон районидаги Сталин номли колхозда коммунистларнинг деярлик ҳаммаси далада ишламоқда. Уларнинг ҳаммаси нормаларини ошириб бажармоқда. Ёшлар ҳам улардан қолишмаётирлар. Комсомол а'зоси Очилова ҳар куни 200—250 килограмм пахта термоқда. У ҳозиргача 4 минг килограммдан ортиқ пахта терди. Конимех район, Қатаған қишлоқ советидаги Киров номли колхознинг а'зоси коммунист Отабоева кунига 200 килограмм ва бундан ҳам ошириб пахта термоқда. Бундай мисоллар жуда кўп.

Колхозчилар коммунистлардан ибрат олмоқдалар. Бухоро районидаги Ленин номли колхознинг ёш теримчиси Чинни Шаропова шу кунгача 6.700 килограмм пахта терди. У ҳар куни 300 килограммга етказиб пахта термоқда. Когон район. Хўжаякшанба қишлоқ советидаги Молотов номли колхознинг а'зоси ўртоқ Жамолова кунига 300 килограмм ва бундан ҳам ошириб пахта тераётир.

Бу мисолларнинг ҳаммаси партия ташкилотлари моҳирлик блан етакчилик қилаётган социалистик мусобақанинг буюк кучини яққол кўрсатади. Колхозчилар ўртасида тарбия ишлари яхшиланди. Ғиждувон, Қоракўл, Шофрикон районлари ва бошқа районлардаги колхозларнинг кўпчилигида большевистик агитациянинг барча форма ва методларидан кенг фойдаланилмоқда. Бригадаларда «Жанговар варақа»лар чиқарилмоқда. Дала шийпонларига иш натижалари ёзиладиган тахталар қўйилган. Бу ерларда газеталар ўқиб берилмоқда. Агитаторлар сиёсий темаларда ва ишлабчиқаришга доир масалалар юзасидан суҳбат ўтказмоқдалар.

Ғиждувон районидаги теримчиларнинг йиғилиши мурожаат қабул қилганидан кейин социалистик мусобақа янада кучайиб кетди. Ғиждувон районининг пахтакорлари областьдаги барча колхозчиларга мурожаат қилиб, уларни мавсумда 5—7—10 минг килограммдан пахта териш учун социалистик мусобақани қизитиб юборишга чақирдилар. Областьдаги барча колхозчилар бу ташаббусни қувватладилар. Барча районларда йиғилишлар ўтказилди. Бу йиғилишларда илғор пахтакорлар ўз тажрибаларини сўзлаб бердилар. Бухоро областида мавсумдаги нормани икки-уч марта ошириб бажариш мажбуриятини олган 31 минг теримчи бор. 18 мингдан ортиқ теримчи кунига икки норма ва бундан ҳам ортиқ нормаларни бажармоқда.

Теримчиларнинг ҳаммаси белгиланган нормани бажараётган неча ўнлаб колхозларни, юзларча бригада ва звеноларни кўрсатиш мумкин. Теримчиларнинг фидокорона меҳнати кўпгина колхозларнинг пахта топшириш графигини доим ошириб бажариб, теримда биринчи бўлишларини та'мин этди. Бухоро областида неча ўнлаб звено белгиланган планни бажариб бўлди ва Улуғ Октябрьнинг 33 йиллигигача социалистик мажбуриятларини бажаражаклари ҳақида рапорт беришга тайёрланмоқдалар.

Социалистик мусобақа—колхозчиларнинг меҳнат унумини оширишнинг муҳим омилидир. Социалистик мусобақа кишиларнинг иш юзасидан жавобгарлигини оширади, қолоқларни илғорлар даражасига кўтаради. Шофрикон район, Шўробод қишлоқ советидаги Сталин номли колхознинг а'золари ватанпарварларча ташаббус кўрсатиб, пахта тайёрлаш йиллик планини 5 октябрьгача бажариш мажбуриятини олдилар. Бу колхоз йиллик планнинг 53 проценти миқдорида пахта топширди, пахтанинг кўп қисми отбор ва биринчи сортларга қабул қилинди.

Партия ташкилотлари илғорларнинг тажрибаларини барча колхозчилар орасига ёйиш учун тегишли чораларни кўрмоқдалар. Бухоро областида Сталин номли колхоз пахтакорларининг мурожаати кенг муҳокама қилинмоқда. Пахта териш ва тайёрлашга халақит бераётган камчиликларни йўқотиш ва пахта тайёрлаш сур'атини тезлатиш учун амалий чоралар кўрилмоқда.

Қоракўл район, Зиёрат қишлоқ советидаги Сталин номли колхознинг а'золари мурожаатни муҳокама қилиб, йиллик планни 15 октябрьгача, мажбуриятни 7 ноябрьгача бажаришга қарор қилдилар. Бундай мисоллар жуда кўп. Пахтакорларнинг сиёсий активлиги ва ғайрат-ҳиммати кун сайин ўсмоқда.

Шофрикон, Ғиждувон, Қоракўл, Кармана районлари ва бошқа районларнинг колхозлари социалистик мусобақа ташаббусчиларининг пахта тайёрлаш плани ва мажбуриятини Улуғ Октябрьнинг 33 йиллигигача бажариш ҳақидаги чақириғини қувватлаб, пахта териш ва пахтани давлатга топшириш сур'атини анча оширдилар.

Аммо, пахта териш ва тайёрлаш ишлари ҳамма жойда ҳам бир хилда бормоқда, деб ўйлаш хато бўлар эди. Ромитон, Свердлов, Қизилтепа ва бошқа районлардаги бирқанча колхозлар ўзларидаги куч ва имкониятлардан ҳали тўла фойдаланмаётирлар. Бундай колхозларда пахта тераётган колхозчиларнинг меҳнати яхши уюштирилмаган, меҳнат интизоми кўнгилдагидек эмас. Бу фактларнинг ҳаммаси мазкур колхоз ва районлардаги партия ташкилотлари колхозларга раҳбарлик ишларини Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитети VI пленумининг Қарорларига мувофиқ уюштирмаганликларини кўрсатади. Бу ҳол бепарволик, хотиржамликка қарши кескин кураш олиб боришни талаб этади.

Бухоро областида пахта тайёрлаш сур'атини тезлатиш, белгиланган графикни тўла ва ошириб бажариш учун бутун имкониятлар бор. Бунинг учун колхозчилар ўртасида меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, партия ташкилотларининг сиёсий ва ташкилотчилик ишларини юксак даражага кўтариш, пахта тайёрлаш ишларига раҳбарликни кучайтириш керак. Пахтакорларнинг ҳаммасини социалистик мусобақага қатнаштириш, мусобақани чинакам оммавий ҳаракатга айлантириш керак. Колхозчиларнинг меҳнат унумини оширишга халақит бераётган барча камчиликларни тезликда йўқотиш, теримчиларга маданий-маиший хизматни яхшилаш лозим.

Колхозчиларни пахта тайёрлаш давлат планини муддатидан илгари бажаришга сафарбар қилиш—партия ташкилотларининг муҳим вазифасидир. **Бухоро областининг пахтакорлари пахта тайёрлаш давлат планини 7 ноябрьгача бажариш учун ўтказилаётган социалистик мусобақанинг ташаббусчиси бўлдилар. Улар Ватанга берган ва'даларини шараф блан бажаришларига қаттиқ ишонадилар.**

СССР Министрлар Советининг Волгада янги гидроиншоотлар қуриш ва Бош Туркман каналини қуриш ҳақидаги тарихий Қарорлари колхозларда социалистик мусобақани янада кучайтириб юборди. Колхозчилар Совет Ватанимиз қудратининг намойиши бўлган бу тарихий ҳужжатларни муҳокама қилиб, бутун дун'ёда тинчликни мустаҳкамлаш учун янада зўр ғайрат блан меҳнат қилмоқдалар.

Областьдаги колхозлар ўз кучларидан тўғри фойдаланиб, Ватан олдидаги социалистик мажбуриятларини шараф блан бажарадилар, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 33 йиллиги шарафига социалистик мусобақани янада кучайтирадилар ва пахта топшириш йиллик планини муддатидан илгари адо қилиш блан улуғ социалистик Ватанимизга, халқларнинг севикли йўлбошчиси ўртоқ Сталинга чексиз садоқатларини яна бир марта намойиш қилиб кўрсатадилар.

УЛУҒ ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК
РЕВОЛЮЦИЯСИНИНГ 33 ЙИЛЛИГИ ШАРАФИГА

Жиззахли темирйўлчиларнинг муваффақияти

Жиззах станциясининг коллективи Октябрь социалистик революциясининг 33 йиллигини муносиб меҳнат кўрсаткичлари блан кутиб олиш учун социалистик мусобақани қизитиб, катта ютуқларга эришмоқда. Коллективнинг фидокорона меҳнати туфайли август ойида юк ортиш ва юк тушириш плани ошириб бажарилди, поездларни график блан ўз вақтида жўнатиш та'минланди, 51 поезд жадал метод блан тузилиб, 3012 вагон-соат тежалди. Бу эса вагонларнинг бекор туришини 1,3 соат камайтириш имконниятини берди.

Станция навбатчиси ўртоқ Кваков сменаси Октябрьолди мусобақасида биринчи ўринда бораётир. Смена коллективи юк ортиш топшириғини 115 процент адо этди, юк тушириш планини ошириб бажариб, вагонларнинг бекор туришини 2 соат камайтирди.

Станция навбатчиси ўртоқ Бузаев сменаси ҳам поездларни жадал метод блан тузиш ва уларни жўнатиш соҳасида анча ютуқларга эришди, фақат ўртоқ Бузаев сменасининг ўзи бир ой бадалида 20 поездни жадал метод блан тузди ва 1655 вагон-соат тежади.

Поезд тузувчилардан Мирзабоев, Зарипов, вагон уловчи Эшматов ва бошқа ўртоқлар поездларни жадал усул блан тузиб жўнатишда ташаббускор бўлаётирлар. Шунингдек, старший стрелкачилардан Краснов, Боқиева, Подрезова, Семенова, Азимова ўртоқлар транзит поездларни қабул қилиш ва жўнатишда, маневр ишларини ўтказишда маҳорат блан ишламоқдалар.

Станция коллективи сентябрь ойида янги пахта ҳосилини ташиш юзасидан мас'улиятли ишни бажаришга киришди.

Б. ПИРНАЗАРОВ.

Завод коллективининг ғайрати

Хоразм область, Хева шаҳридаги пахта тозалаш заводининг коллективи Улуғ Октябрь байрамининг 33 йиллигини янги муваффақиятлар блан кутиб олиш учун ўзаро социалистик мусобақани қизитиб юборди. Ҳозир завод янги пахта ҳосилидан маҳсулот ишлаб чиқаришга киришди.

Ўртоқ Содиқ Қаландаров бошлиқ бригаданинг ишчилари кунлик нормаларини ошиғи блан бажариб, мусобақада олдинда бораётирлар. Ҳозир бу бригада янги пахта ҳосилидан сифатли тола ишлаб чиқармоқда. Бригада а'золари йиллик планни муддатидан илгари бажариш ва пландан ташқари тола ишлаб чиқариш учун курашмоқдалар. Шу бригада блан мусобақадош бўлган ўртоқ Сиддиқ Хайитов бошлиқ бригада ҳам яхши натижаларга эришди. Ҳозир бу бригаданинг ишчилари ҳам йиллик планни муддатидан илгари бажариш ва пландан ташқари сифатли тола ишлаб чиқариш юзасидан янги мажбуриятлар олиб, фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Заводнинг илғор ишчиси ўртоқ Оллаберган Ўтаров йил бошидан буён икки йиллик нормани, юк ташувчи ўртоқ Рўзмат Машарипов 2,5 йиллик нормани бажардилар.

Машинист Асқад Юзакаев, жинчи Карим Абдураҳимов, прессчи Ёқуб Маҳмудов ўртоқлар кунлик нормаларини 150—200 процентга етказиб бажармоқдалар. Завод коллективи йиллик планни 7 ноябрьгача бажариш учун фидокорона меҳнат қилмоқда.

А. БОБОЖОНОВ.

Мусобақа кучаймоқда

Тошкентдаги Каганович номли паровоз-вагон ремонти заводининг коллективи Улуғ Октябрьнинг 33 йиллик байрамини муносиб меҳнат совғалари блан кутиб олиш учун социалистик мусобақани янада қизитиб юборди.

Август ойи планини ошириб бажариб, заводнинг кўчма қизил байроғини олишга муваффақ бўлган қозон цехининг меҳнатсевар ишчилари мусобақада олдинда бормоқдалар. Цех ишчилари сентябрь ойининг дастлабки 10 куни ичида пландан ташқари 3 қозонни ремонтдан чиқардилар. Цехнинг Карташкин, Гриднева, Тожихўжаев, Алимуҳамедов, Ракша ўртоқлар бошчилик қилаётган қозончилар бригадалари смена топшириқларини 200—250 процентдан бажараётирлар.

Заводнинг чўян қуйиш, ремонт-механика, темирчилик ва паровоз цехларининг ишчилари ҳам Октябрьолди мусобақасига қўшилиб, кундалик графикни намунали бажармоқдалар. Бу эса, заводнинг асосий цехларида программанинг бажарилишига катта ёрдам бермоқда.

Завод коллективи 7 ноябрьгача йиллик планни адо этиш тўғрисида олган мажбуриятларини бажариш учун меҳнатда ташаббускорлик намуналарини кўрсатмоқда.

М. САИДОВ.

Йиллик план бажарилди

Қўқон шаҳар саноат комбинатининг коллективи 1950 йилнинг бошидан буён шаҳар Совети ва шаҳар партия комитетининг кўчма қизил байроғини ўз қўлида сақлаб келмоқда. Комбинат коллективи Октябрьолди социалистик мусобақасида ўз зиммасига олган мажбуриятни икки ой илгари бажариб, 8 сентябрьда йиллик планни 101,6 процент адо этди. Коллектив сентябрьнинг биринчи 10 кунлигида ҳам планни 181 процент бажарди.

Комбинатнинг тўқимачилик, тикувчилик, кровать цехлари йиллик планларини 1 сентябрьдаёқ бажариб, ҳозир 1951 йил ҳисобига маҳсулот бермоқдалар.

Тўқучи Абдураҳмонова, Куниева, Козлова, тикучи Сакиева, Белоярцева, Ляпина, Мадрасулев ўртоқлар каби 50 га яқин стахановчи кунлик топшириқни 2—2,5 ҳисса ошириб бажармоқда. Коллектив йил охиригача пландан ташқари 800 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш учун курашаётир.

И. ЛАКРИЦ.
С. НАСРИДДИНОВ.

Янги ҳосил узумдан вино

Фарғона область, Каганович районининг Нурсуқ участкасидаги вино заводи мавсумга пухта тайёрланиб, янги ҳосил узумдан вино ишлаб чиқарабошлади.

Завод коллективи Октябрьолди социалистик мусобақасига қўшилиб, пландан ташқари кўплаб а'ло сифатли вино ишлаб чиқариш ва винонинг сифатини 1949 йилдагидан 4—5 балл ошириш мажбуриятини олди.

Стахановчи ишчилардан Федор ва Дмитрий Шаковлар, Юнусов, Герасимов, Раҳмонов ва бошқа ўртоқлар кунлик нормаларини 140—200 процентга етказиб бажараётирлар. Завод коллективи ўз мажбуриятини бажариш учун астойдил курашмоқда.

К. РАҲИМОВ.

Суратда: Денов ром заводи лабораториясининг илмий ходимларидан Г. Л. Ошемян ва С. С. Симонова ўртоқлар янги сорт ромнинг сифатини текширмоқдалар.

А. Ашкинезер фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

ЯНГИ китоблар

«БУТУН ДУН'Е ХАЛҚЛАРИ ТИНЧЛИК УЧУН КУРАШМОҚДА». Тўплам. **Ҳамид Ғулом** таржимаси, редактори — **Т. Қосимов**. Ўзбекистон Давлат нашриёти. 1950 йил. Тиражи 20.000. Баҳоси 70 тийин.

Полковник **А. Г. Ордин**. — «СОВЕТЛАР МАМЛАКАТИНИНГ ҲАВО ФЛОТИ». Редактори—**Т. Қосимов**. Ўзбекистон Давлат нашриёти. 1950 йил. Тиражи 5000. Баҳоси 1 сўм.

И. В. Сазонов. — «СССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИДА АВИАЦИЯ». **А. С. Тўрахонов** таржимаси, редактори — **П. Уманский**. Ўзбекистон Давлат нашриёти. 1950 йил. Тиражи 5000. Баҳоси 80 тийин.

Профессор **Т. Х. Нажмиддинов** (Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби). — «БЕЗГАК». Редактори — **В. Рахимов**. Ўзбекистон Давлат нашриёти. 1950 йил. Тиражи 15000. Баҳоси 50 тийин.

«ДИФТЕРИЯ». Медицина фанлари кандидати **В. Мажидов** таҳрири остида. Редактори—**В. Раҳимов**. Тиражи 15000. Баҳоси 60 тийин.

Техника фанлари кандидати **А. Ашрабов**. — «БИНОКОР ХАЛҚ УСТАЛАРИ». Редактори — **З. Тинчерова**. Ўзбекистон Давлат нашриёти. 1950 йил. Тиражи 5000. Баҳоси 1 сўм 30 тийин.

Х. Такташев. — «ТЎРТКЎЛ РАЙОНИДАГИ ЮСУПОВ НОМЛИ КОЛХОЗНИНГ ИШ ТАЖРИБАСИ». Редактори — **А. Ҳасанов**. Ўзбекистон Давлат нашриёти. 1950 йил. Тиражи 10.000. Баҳоси 90 тийин.

А. Я. Гусева. — «ЎЗБЕКИСТОН ЯЙЛОВЛАРИДА ПИЧАН ЎРИШ ВА ЕМ-ХАШАК ТАЙЁРЛАШ». Редактори — **А. Ҳасанов**. Ўзбекистон Давлат нашриёти. 1950 йил. Тиражи 10.000. Баҳоси 2 сўм 20 тийин.

А. Д. Каплан. — «БАХТСИЗЛИККА УЧРАГАН КИШИГА БИРИНЧИ ЁРДАМ БЕРИШ». Редактори—**В. Раҳимов**. Ўзбекистон Давлат нашриёти. 1950 йил. Тиражи 15.000. Баҳоси 2 сўм 20 тийин.

И. И. Соколов. — «ФИЗИКА КУРСИ». III қисм. 10-нчи синф учун **С. Арзуметов** ва **М. Нагай** таржимаси, редактори — **С. Акабиров**. «Ўздавпеднашр», 1950 йил, тиражи 10.000, 431 бет, баҳоси 4 сўм 75 тийин.

Б. А. Воронцов — Вельяминов. — «АСТРОНОМИЯ». 10 синф учун. **Т. Қосимов** таржимаси, редактори — **Ғ. Жалолов**. «Ўздавпеднашр», 1950 йил, тиражи 10.000, 202 бет, баҳоси 2 сўм 95 тийин.

Отоқли фан арбоби

(К. Э. Циолковскийнинг вафотига 15 йил тўлиши муносабати блан)

Отоқли рус олими, машҳур мутафаккир ва ихтиро'чи Константин Эдуардович Циолковский фан ва техниканинг йирик новаторларидан биридир.

Константин Эдуардович 1857 йил 17 сентябрьда собиқ Рязань губерниясидаги Ижевск қишлоғида ўрмончи оиласида туғилди. У, болалик чоғида касал бўлиб, эшитиш қобилиятини анча йўқотиб, натижада ўрта мактабда ҳам, олий мактабда ҳам ўқийолмади. У, ўз билимини ошириш учун хормайтолмай ишлаганлиги орқасида чуқур билимга эга бўлди. Циолковский Воровск шаҳарчасида, сўнгра Калугада ўқитувчилик қилди. Кейинги йилларда эса илмий-текшириш ишлари блан шуғулланди ва ўзининг жуда оз маблағи ҳисобига тажриба ишлари олиб борди. Шундай бўлса ҳам, Циолковский рус фани учун жуда кўп хизмат қилаолди.

Константин Эдуардовичнинг аэродинамикадан 1891 йилда босилган биринчи асари фан соҳасида катта ютуқдир. У, бу асари блан чет эл олимларидан анча ўзиб кетди ва учиш аппаратида узун қанотнинг аҳамиятини исбот қилди. Рус олимлари А. Г. Столетов ва Н. Е. Жуковский бу асарга юксак баҳо бердилар. Улар Циолковскийнинг бу асарини нашр этишга ёрдам қилдилар.

Циолковский бутун металлдан ишланган оригинал дирижабль лойиҳасини тайёрлаб, 1893 йилда ҳаво кемалари учун электр автопилот идеясини илгари сўрди. У «Металл блан идора қилинучи аэростат» номли асарида (1893) ўз автопилотининг биринчи схемасини берди. Рус олими ҳозирги аэропланларнинг зарур қисми бўлган электр автопилотни дун'ёда биринчи бўлиб ихтиро' қилди.

К. Э. Циолковскийнинг 1894 йилда «Наука и жизнь» журналида босилган «Аэроплан ёки қушсимон (авиация) учар машинаси» номли асари аэроплан конструкциясини ривожлантиришда катта аҳамиятга эгадир. Олим ўзининг бу асарида аэропланнинг аэродинамик расчётини ишлаб чиқди. К. Э. Циолковский ўзининг авиация соҳасидаги ишларини давом этдириб, авиация фанининг муҳим қисми бўлган экспериментал аэродинамика фанини биринчи бўлиб ишлаб чиқди. 1897 йилда у Россияда биринчи марта аэродинамик трубани қурди. Бу, бутун дун'ё миқ'ёсида қурилган биринчи трубалардан бири эди. Олим шу труба ёрдами блан 5 йил давомида тажриба ишлари олиб борди. Циолковский бу ишнинг натижаларини 1899 йилда Россия фанлар академиясига топширди. Фанлар академияси оддий ўқитувчининг ташаббусини тақдирлаб, унга тажриба ишлари учун маблағ ажратди. Циолковский 1901 йилда бу маблағ ҳисобига қилинган жуда кўп тажрибалари ҳақида Россия фанлар академиясига ҳисобот юборди. Унинг бу тажрибалари фанга қўшилган қимматбаҳо хазинадир. Олим Октябрь революциясигача фанлар академиясидан берилган ёрдамдан ташқари, ҳукумат муассасаларидан ҳечқандай моддий ёрдам ололмади.

К. Э. Циолковский 1903 йилда «Научное обозрение» журналида «Реактив асбоблари блан фазони ўрганиш» деган асарини нашр этди. Бу асарда олим ракет ҳаракати назариясини илмий жаҳатдан асослаб берди. Шундай қилиб, Циолковский янги фан—реактив ҳаракат назарияси (ракетодинамика) фанининг асосчиси бўлиб қолди. Олимнинг шу даврда нашр этилган асари янги, космонавтика фанига асос солди.

Циолковский реактив аэропланлар ва кучли ракеталар назариясини яратиб, бу соҳада ҳам чет эл фанини анча орқада қолдирди.

Революциягача бўлган даврда рус олимининг машҳур ихтиро'лари ҳукмрон доиралар томонидан қувватланмади. Самодержавие шароитида К. Э. Циолковскийга улуғ рус олими Д. И. Менделеев, И. М. Сеченов, А. Г. Столетов, Н. Е. Жуковскийнинг ёрдами ҳам, инженер-техникларнинг унинг бутун металлдан ясалган дирижабль лойиҳасини амалга оширишни талаб қилиб 1904 йилда матбуотда э'лон этилган мактуби ҳам натижа бермади. Олимнинг бу дирижабльнинг модели ва лойиҳа расчётлари блан танишиш тўғрисида бош штабга берган таклифи ҳам маҳаллий полиция участкаси орқали рад қилинди.

К. Э. Циолковский ўз асарларини нашр этишда катта тўсқинликларга дуч келди. У асарларини ўз маблағи ҳисобига нашр этди.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалаба қилгандан кейингина К. Э. Циолковский учун порлоқ истиқбол очилди.

Олим ўз орзусига етди—у бутун ҳаётини фан ва ихтиро'чилик ишига бағишлади. Ҳаво флоти қуриш масалалари блан шуғулланучи ҳукумат муассасалари Циолковскийнинг илмий асарлари ва ихтиро'ларига катта э'тибор бердилар. Революциягача ўтказилган оғир йиллар натижасида олим ўз соғлиғини йўқотиб қўйган бўлишига қарамай, у Совет ҳокимияти йилларида катта иштиёқ ва зўр ғайрат блан ишлади.

К. Э. Циолковский ёш совет республикасига кўпроқ фойда келтириш мақсадида ўзининг иш тематикасини анча кенгайтирди. Реактив техника дирижабльсозлик, аэродинамика масалаларига доир ихтиро'лар қилиш ва асарлар ёзиш блан бир қаторда, табиёт ва ишлабчиқариш кучларини ривожлантириш масалаларига доир асарлар ҳам ёзди. У, чўлларни суғориш, қуёш қувватидан фойдаланиш, сув тагидаги ҳаётни ўрганиш масалалари устида ҳам ишлади. Унинг бу соҳадаги асарлари алоҳида китоб бўлиб нашр этилди ва журналларда босилди. К. Э. Циолковский омма ўртасида илмий билимларни тарқатишга катта э'тибор бериб, газеталарга ҳам мақолалар ёзиб турди. Революциягача ўтган 25 йиллик умри ичида олим 50 га яқин асарини босиб чиқарган, 80 га яқин асари эса қўл'ёзма ҳолида қолиб кетган эди. К. Э. Циолковский Совет ҳокимияти даврида яшаган 18 йиллик умри ичида ҳар йили 20 дан ортиқ асар ёзди, буларнинг кўп қисми матбуотда э'лон қилинди.

1932 йилда олим 75 ёшга тўлиши муносабати блан ҳукумат уни Меҳнат Қизил Байроқ ордени блан мукофотлади. К. Э. Циолковский 1935 йил 13 сентябрьда ўртоқ Сталин номига ёзган мактубида большевиклар партясига, Совет ҳукуматига чуқур миннатдорчилик ҳисларини изҳор қилди. «Фақат Октябрьгина меҳнаткаш ҳаваскорни олимлик даражасигача юксалтирди; совет ҳокимияти ва Ленин—Сталин партиясигина менга ҳақиқий ёрдам бердилар. Мен халқ оммасининг меҳр-муҳаббатига сазовор бўлдим. Бу эса касал бўлганим ҳолда ишни давом этдириш учун менга куч берди. Мен ўзимнинг авиация, ракеталар учиши ва сайёралар ўртасидаги алоқага доир барча асарларимни тараққийпарвар инсоният маланиятининг ҳақиқий раҳбарлари бўлган большевиклар партиясига ва Совет ҳокимиятига топшираман. Мен ишонаманки, улар мен бошлаган ишни охиригача давом этдирадилар».

Константин Эдуардович Циолковский 1935 йил 19 сентябрьда вафот этди. Совет ҳукумати улуғ рус олимининг хотирасини абадийлаш тўғрисида қарор қабул қилди. Унинг ажойиб асарлари Граждан ҳаво флоти Бош бошқармасига, сўнгра эса СССР Фанлар Академиясига топширилди. Фанлар академиясида К. Э. Циолковскийнинг илмий меросини ишлаб чиқиш юзасидан махсус комиссия тузилди. Комиссия олимнинг асарларини қисмларга тақсимлаб чиқди. Ҳозир босмага тайёрланган биринчи томга К. Э. Циолковскийнинг аэродинамика масалаларига доир барча асарлари, иккинчи томга — реактив учар аппаратлар масалаларига доир асарлари; учинчи томга бутун металлдан ясаладиган дирижабльлар, иссиқлик двигательларининг қувватини ошириш, назарий механика, чўлларни суғориш, сув тошқинлари ва тўлқинлардан фойдаланиш масалаларига доир асарлари киритилди. Тўртинчи томга Циолковскийнинг табиёт-астрономия, география, биология, модданинг тузилиши ва бошқа масалаларга доир асарлари; бешинчи томда олимнинг таржимаи ҳолига доир материаллар ва унинг ёзишмалари нашр этилади. Барча асарларини нашр этиш 1952 йилда тамомланади.

К. Э. Циолковский асарларининг оддий рўйхати ҳам унинг илмий мероси, совет фанига қўшган ҳиссаси қанчалик катта эканлигини кўрсатиб турипти. Мамлакатимиз улуғ рус олимининг гениал асарлари туфайли, ҳақли равишда, ҳавода сузиш ва авиацияга доир кўпгина масалаларни ҳал қилишнинг, айниқса дун'ёда биринчи реактив аэропланни яратишнинг ватани бўлиб қолди.

К. Э. Циолковскийнинг техникани юксалтиришда ғоят катта роль ўйнаган илмий асарлари дун'ёда энг илғор фаннинг, я'ни коммунизм қуришдан иборат улуғ ишга хизмат қилучи совет фанининг равнақига ёрдам бермоқда.

К. Э. Циолковский асарларини босмага тайёрловчи комиссия раиси академик **Б. ЮРЬЕВ**.
Комиссиянинг илмий секретари инженер **Б. ВОРОБЬЕВ**.

Хоразмнинг улуғ олими Ал-Беруни тўғрисида китоб

Ал-Бируни вафотининг 900 йиллигини яқинда бутун мамлакатимиз нишонлаган эди. Совет тадқиқотчилари Хоразмнинг улуғ олими Ал-Бируни ижодини ҳартарафлама ўргандилар. СССР Фанлар Академиясининг нашриёти Ал-Бирунининг ижодига бағишланган тадқиқотлар тўпламини нашр этди. Бу тўплам европалилардан олдин кўп нарсани кашф этган отоқли олимнинг кўп соҳадаги илмий ва ижтимоий ишлари блан китобхонларни таништиради.

Тўпламда Ал-Бирунининг «Ҳиндистон» китобининг батафсил аннотацияси берилган. Бирунининг «Ҳиндистон» китоби география, этнография ва тарихий-маданий монографиянинг ягона намунасидир.

Совет олимларининг тадқиқотлари Ал-Бирунининг фалсафаси, астрономия, география, минералогияга доир асарлари тўғрисида муҳим ма'лумот беради. (ТАСС).

РЕДАКЦИЯГА ХАТ

Пассажир автомашина қачон юради?

Тошкент шаҳридан 70 километр масофада Қуйичирчиқ райони жойлашган. Бу ерда Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлигига қарашли каноп заводи, турли ишлабчиқариш корхоналари, район марказида ҳархил идора ва муассасалар бор. Уларда ишловчи ишчи, хизматчилар ва бу ерга иш блан келиб кетучилар сони ҳам борган сари ортмоқда. Бу ишчи ва хизматчиларнинг Тошкентга қатнаши учун шу йилнинг апрель ойида Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти министрлиги бир пассажир автомашина ажратган эди. Бу машина бирнеча кун қатнаб, нома'лум сабаблар блан юрмай қолди. Натижада, Қуйичирчиқ районининг меҳнаткашлари учун йўл қатнови яна оғирлашди. Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти министрлигидан пассажир машина қатновини яна йўлга қўйишни талаб қиламиз.

М. ШАМЕНОВ.

Республикада маданий-оқартув муассасаларининг ишини юксак даражага кўтарайлик

Совет социалистик тузуми меҳнаткашларнинг моддий ва маданий савиясини мислсиз юксалтириш учун барча шароитни вужудга келтирди. Большевиклар партияси, Совет ҳукумати ва шахсан ўртоқ Сталин совет кишиларини онгли, юксак маданиятли, чиниққан кишилар қилиб етиштириш ҳақида ҳардоим ғамхўрлик қилмоқдалар. Ўртоқ Сталиннинг: «Биз барча ишчиларни ва барча деҳқонларни маданиятли ва ўқимишли кишиларга айлантирмоқчимиз ва вақти блан бу ишни бажарамиз» деган доҳиёна сўзлари амалга ошмоқда. Шаҳар ва қишлоқларимизда мингларча мактаб, клуб, маданият уйлари, қироатхоналар, кутубхоналар, театр ва кинотеатрлар, музейлар ҳамда бошқа маданий-оқартув муассасалари ишламоқда. Улар совет кишиларини коммунистик руҳда тарбиялаш, халқимизни ҳартарафлама камолотга етказишда жуда катта иш қилмоқдалар, мамлакатимиз олдида турган вазифаларни меҳнаткашларга тушунтирмоқдалар, фан ва техниканинг муваффақиятлари, ишлабчиқариш соҳасидаги илғор тажрибаларни оммалаштириш ишларини олиб бормоқдалар.

Республикамизда колхозларни йириклаштириш иши ўтказилди. Бу тадбир қишлоқларда маданий-оқартув ишларини янада юксалтириш учун қулай шароит туғдиради. Чунки йириклашган коллектив хўжаликларда катта клублар, кутубхоналар кино-театрлар, кучли радиоузеллар, стадионлар ва спорт майдонлари, маданият ва истироҳат боғлари қуриш учун барча имконият вужудга келди.

Ҳозир республикамизда 5 мингдан кўпроқ маданий-оқартув муассасаси бор, буларнинг 4.600 таси қишлоқ жойларда ишламоқда. 158 та лекция бюроси, лекторлар группалари, 400 тадан кўпроқ лекторий атрофига уюшган штатли ва штатсиз лекторларнинг кучи блан шу йилнинг ўтган 8 ойи мобайнида шаҳар ва қишлоқлардаги меҳнаткашлар учун 23.583 лекция, 156.466 доклад ва суҳбат ўтказилди. Буларни 4 миллиондан кўпроқ киши тинглади.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги маданий-оқартув муассасалари ишлари комитети қишлоқ жойларга лекциялар ўтказиш учун 165 лектор юборди.

Қишлоқдаги маданий-оқартув муассасаларининг ишлари кейинги вақтларда анча яхшиланди. Тошкент область, Калинин район маданият уйи колхозчиларга яхши маданий хизмат қилгани учун Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Маданий-оқартув муассасалари ишлари комитети ва сиёсий-оқартув ходимлари союзи республика комитетининг кўчма қизил байроғини олди. Бу маданият уйида бадиий ҳаваскорлик тўгараклари ишлайди, лекция ва докладлар муттасил ўтказилади, дала шийпонларида газета ўқиб бериш, суҳбат ўтказиш, деворий газета ва «Жанговар варақа»лар чиқариш ишлари яхши уюштирилган.

Андижон область, Жалақудуқ районидаги «Коммунизм» колхозида янги клуб ва кутубхона қурилди. Бу клубдаги 25 кишидан иборат бадиий ҳаваскорлик тўгараги миллий музика асбоблари блан та'минланган. Кечқурун колхозчилар табиий-илмий, ижтимоий-сиёсий, қишлоқ хўжалиги, соғлиқни сақлаш ва бошқа темаларда лекциялар эшитадилар.

Республикамиздаги кутубхоналарда китоблар кундан-кунга кўпаймоқда. Шу сабабли китобхонлар сони ҳам ошмоқда, оммавий ишлар яхшиланмоқда. Ҳозир Комитет системасидаги кутубхоналарнинг ўзидагина 4 миллиондан ортиқ китоб бор.

Аммо ҳали кўпгина қишлоқ ва колхозларда клуб, қироатхона ва кутубхоналар колхозчиларимизнинг кундан-кун ўсаётган талабларига жавоб беролмаётир.

Колхозчиларни коммунистик руҳда тарбиялашда лекция пропагандаси алоҳида аҳамиятга эга. Шунга қарамай, ба'зибир областьлардаги колхозларда лекциялар кам ўқилади. Тошкент область, Мирзачўл районидаги Ворошилов номли, Охунбобоев номли колхозларда 1950 йил мобайнида бирор марта ҳам лекция ўқилмаган. Бундай колхозлар бошқа областьларда ҳам бор.

Лекция пропагандасида ҳали жиддий камчиликлар кўп: табиий-илмий, қишлоқ хўжалик темаларида лекциялар кам ўқилади, қишлоқ хўжалик илғорлари — Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари ва Сталин мукофоти лауреатларининг иш тажрибаларини пропаганда қилиш қониқарсиз аҳволда.

Самарқанд, Бухоро, Хоразм областьлари, Қорақалпоғистон АССРдаги кўп маданият уйлари, қироатхоналар, колхоз клубларида агротехника, зоотехникани ўрганиш, илмий-оқартув пропагандаси яхши йўлга қўйилмаган, бадиий ҳаваскорлик тўгараклари тузилмаган, физкультура ва спорт, справка-консультация ишлари ташкил этилмаган.

Қироатхона ва кутубхоналарнинг ба'зиларида китоблар жуда оз. Самарқанд область, Жомбой район, Байбачча қишлоғидаги қироатхонада 4 та китоб, 17 та брошюра, 6 та журнал бор, холос. Бухоро область, Харгўш қишлоқ кутубхонаси 89 тагина китоб ва брошюрага эга.

Республикамиздаги маданий-оқартув муассасаларида ишловчи ходимларнинг кўпчилиги 7 йиллик ма'лумотга эга бўлган кишилардир. Улар клуб ва кутубхона ишларини яхши билмайдилар. Маданий-оқартув иши ихтисоси бўйича мактаб битириб, шу соҳада илм олган олий ва ўрта ма'лумотли маданий-оқартув ходимлари жуда оз. Кўпгина қишлоқларда қироатхона ёки кутубхона мудирлигига ма'лумотсиз, ҳатто саводсиз кишилар тайинланган. Хоразм область, Хонқа район, Ўзбекистон қишлоқ советидаги кутубхонага Мат'ёзова деган саводсиз киши мудир қилиб қўйилган.

Маданий-оқартув муассасаларининг ишларидаги бу жиддий камчиликлар область, шаҳар ва район маданий-оқартув бўлимлари қониқарсиз ишлаётганликларини кўрсатади. Самарқанд, Бухоро, Хоразм область маданий-оқартув бўлимлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ҳузуридаги Маданий-оқартув муассасалари ишлари бошқармаси районлар ва шаҳарлардаги маданият уйлари, кутубхоналар, қироатхоналар, лекторийларнинг ишларига яхши раҳбарлик қилмаётирлар. Маданий-оқартув ходимларининг малакасини ошириш мақсадида семинарлар ташкил қилиш, сиртдан ўқиб билим олишга уларни жалб этиш, янги кадрлар тайёрлаш ишига етарли э'тибор берилмаётир.

Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган Бюроси Маданий-оқартув муассасалари ишлари комитети область, шаҳар ва район маданий-оқартув бўлимларининг ишлари устидан етарли назорат қилмаётганлигини ва уларга ёрдам бермаётганини алоҳида та'кидлаб ўтди.

Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республикада маданий-оқартув ишларини яхшилаш тўғрисида 1948 йилда муҳим қарор қабул қилган эдилар. Шу муносабат блан кўпчилик партия ва совет ташкилотлари маданий-оқартув ишига яхши э'тибор берабошладилар. Аммо ба'зибир партия ва совет органлари маданий-оқартув иши блан ҳали ҳам етарли шуғулланмаётирлар. Хоразм область, Шовот район маданият уйининг шкаф, стол ва стуллари район партия комитети биносига олиб кетилган. Маданият уйининг пианиноси район партия комитетининг секретари ўртоқ Юсуповнинг уйида турипти, радио репродуктори район партия комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири ўртоқ Раҳимовнинг уйига ўрнатилган. Район партия комитети ўзига керакли нарсаларни олиш учун маданият уйининг маблағларини ишлатиб келмоқда. Тошкент область, Янгийўл район ижроия комитети район маданият уйининг 100 та стулини ўзининг мажлислар залига қўйган.

Маданий-оқартув муассасалари учун давлат бюджетидан ажратилган маблағлар ҳам фойдаланилмай қолмоқда. 1949 йилда Самарқанд областида 1 миллион 141 минг сўм, шундан китоб олиш учун 221 минг сўм пул сарф қилинмай қолди. Тошкент областида 962 минг сўм, шундан китоб олиш учун 113 минг сўм ишлатилмай қолди.

Ба'зи қишлоқ советларида масалан, Хоразм область, Қўшкўпир район, Ғазовот қишлоғида, Фарғона область, Тошлоқ район, Оқшоқ қишлоғида, Андижон область, Жалақудуқ районининг қишлоқларида қироатхона мудирларидан қишлоқ советида секретарь, хат ташучи, телефончи ва бошқа ишларда фойдаланилмоқда.

Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитети 1948 йил 29 сентябрь Қарорида область, район, шаҳар маданий-оқартув бўлимлари мудирларини Комитет номенклатураси деб тасдиқлаган эди. Шунга қарамай, кўп район, шаҳар ижроия комитетлари маданий-оқартув бўлимлари мудирларини ўзлари хоҳлаганча алмаштирмоқдалар. Қорақалпоғистон АССР Хўжайли районида ўтган йили 3 марта, Хоразм область, Хонқа районида 7 марта мудир, 9 марта инспектор алмаштирилган.

Республикамиздаги комсомол ташкилотлари маданий-оқартув ишига яқиндан ёрдам бермаётирлар. Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитети 1948 йил 29 сентябрьдаги Қарорида колхоз клубларини оталикка олишни комсомол ташкилотларига топширган эди. Бироқ комсомол ташкилотлари бу қарорни амалга оширмаётирлар.

Меҳнаткашлар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтириш ғоят муҳим вазифадир. Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган VI пленуми қишлоқда оммавий-сиёсий ишларни кучайтириш тўғрисида партия ва совет органлари олдига ғоят муҳим вазифаларни қўйди. Маданий-оқартув бўлимлари партия ташкилотларининг раҳбарлигида, жамоатчиликнинг ёрдами блан, республика маданий-оқартув муассасаларининг ишини яхшилаш учун зарур тадбирларни кўришлари керак.

Ўзбекистон ССРнинг пахтакорлари йил бўйи фидокорона меҳнат қилиб, пахтадан мўл ҳосил етиштирдилар. Ҳозир жуда мас'улиятли пайт келди. Маданий-оқартув муассасаларининг жанговар вазифаси пахта йиғим-терим кампанияси даврида пахтакорларга чинакам маданий хизмат кўрсатиш, бир грамм ҳам пахтани нобуд қилмай давлатга топширишни та'мин этишга халқни сафарбар этишдан иборатдир.

Комитет бу йилги пахта йиғим-терим кампанияси даврида колхозчилар ва совхоз ишчиларига маданий хизмат кўрсатишни янада кучайтириб, улар учун турли темаларда 8.700 лекция, 16.264 доклад ва суҳбат ўтказишни планлаштирди. Лекторлар ва агитаторларга ёрдам учун лекцияларнинг тематикаси, тезислар ва «Фан ҳақида суҳбат» варақалари юборилди. Қишлоқ районларида лекция ўқиш учун Комитетнинг Марказий лекция бюроси 30 ихтисосли лекторни жойларга юборди.

Область ва район маданият уйлари район марказидан олисдаги колхоз ва совхозларга маданий хизмат кўрсатиш мақсадида агитмашиналар ва агитбригадалар тузишлари, уларни малакали лекторлар, кўчма кутубхоналар, кўчма кино, фото-виставкалар, бадиий ҳаваскорларнинг концерт группалари блан та'минлаб, қишлоқларга юборишлари керак. Область, шаҳар, район ва қишлоқ кутубхоналари «Ўзбек халқи пахта учун курашда», «Ўзбекистоннинг илғор пахтакорлари» деган ва бошқа темаларда виставкалар, витриналар ташкил этишлари лозим.

Маданий-оқартув муассасаларида ишловчи ходимларнинг малакасини ошириш ва уларнинг иш тажрибаларини ўрганиш ҳамда оммалаштириш мақсадида область, шаҳар ва район маданий-оқартув бўлимлари ҳар ойда 2 марта методик семинарлар ўтказиб туришлари керак.

Маданий-оқартув иши — меҳнаткашлар оммасини коммунистик руҳда тарбиялаш ишининг ажралмас бир қисмидир. Шунинг учун ҳам барча маданий-оқартув муассасаларининг иши меҳнаткашларнинг тобора ўсаётган маданий талабларини қондириш, республикамизда пахтачиликни янада ривожлантириш ва мамлакатимизда коммунизм қуриш вазифаларига хизмат қилиши лозим.

Ж. ТОЖИЕВА.
Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Маданий-оқартув муассасалари ишлари комитетининг раиси.

Финляндиядаги тинчлик тарафдорларининг иккинчи конгресси

ХЕЛЬСИНКИ, 17 сентябрь. (ТАСС). Бугун Хельсинкида Финляндиядаги тинчлик тарафдорларининг конгресси очилди. Конгрессда мамлакатнинг турли районларидан келган вакиллар, Тинчлик тарафдорлари жаҳон конгресси Доимий Комитетнинг вакиллари, шунингдек Совет Иттифоқи, Польша, Булғория, Қурия халқ-демократик республикаси, Венгрия, Румыния, Дания, Исландия, Англиядан келган меҳмонлар ва Финляндия демократик жамоатчилигининг вакиллари қатнашмоқдалар.

Совет делегациясининг бошлиғи академик А. Н. Несмеянов конгрессни тинчликни ҳимоя қилучи совет комитети номидан табриклади.

Конгресс қатнашчилари академик Несмеяновнинг нутқини гулдурос қарсаклар блан ма'қулладилар.

«Финляндиядаги тинчлик тарафдорлари» ташкилотининг бош секретари Мирьям Вире Туоминен тинчлик учун курашучи финларнинг ишлари тўғрисида доклад қилди.

Тинчлик тарафдорларининг биринчи конгресси блан иккинчи конгресси ўртасида ўтган бир йил ичида, — деди Туоминен,—Финляндияда тинчлик учун курашучилар ҳаракати анча кучайди. Бу ҳол фин халқининг тинчликка интилаётганлигини кўрсатади.

Сўнгра Туоминен американинг қурия халқига қарши агрессиясига тўхталиб, ҳурриятпарвар барча халқлар Қурияда тинч шаҳар ва қишлоқларни вайрон қилаётган, ҳимоясиз хотин-қизлар, болалар ва кексаларни қираётган америка империалистларининг ваҳшийликларига ла'нат ўқимоқдалар, деди.

Шундан кейин докладчи Финляндиядаги матлубот кооперативлари марказий союзининг раҳбарлари амалга ошираётган сиёсатга тўхталиб ўтди. Кооперативлардаги оддий а'золар тинчликка интилаётган бўлсалар ҳам, бу союзнинг раҳбарлари Стокгольм Мурожаатига қўшилиш уёқда турсин, балки ҳатто кооператив а'золарининг бу мурожаатга қўл қўйишларини тақиқладилар.

Сўнгра Туоминен бундай деди: Стокгольм Мурожаатига имзо тўпланиши натижасида Финляндияда тинчлик тарафдорлари ҳаракати анча кучайди. Имзо тўплаш даврида 30 га яқин ҳархил ташкилот «Финляндиядаги тинчлик тарафдорлари» ташкилотига а'зо бўлди. Ҳозирги вақтда «Финляндиядаги тинчлик тарафдорлари» ташкилотида 63 коллектив а'зо бор. Бу ташкилот 300 мингдан ортиқ кишини бирлаштиради. Тинчлик тарафдорлари маҳаллий комитетларининг сони 300 гача кўпайди. Зиёлилар, спортчилар, хотин-қизлар ва ёшларнинг тобора кўп қисми тинчлик йўлидаги курашга қатнашмоқда.

Докладчи Финляндиядаги тинчлик тарафдорлари 1 миллион имзо тўплаш ҳақидаги мажбуриятларини бажаришлари учун Стокгольм Мурожаатига имзо тўплашни янада кучайтиришга чақирди.

ХЕЛЬСИНКИ, 17 сентябрь. (ТАСС). Финляндиядаги тинчлик тарафдорларининг иккинчи конгресси бугун кечқурун ўз ишини тамомлади. Бу конгресс фин халқининг тинчлик йўлидаги курашида янги давр очди. Конгресс вакилларининг сўзлари Финляндиядаги тинчлик тарафдорларининг тинчликни мустаҳкамлаш учун, совет халқи блан дўстлик учун, уруш оловини ёқучиларни фош қилиш учун якдиллик блан кураш олиб бораётганликларини кўрсатди.

Тампере шаҳридаги халқ ўқитувчиси Лехдесмякинининг нутқи зўр э'тибор блан тингланди. У Финляндиядаги барча ўқитувчиларни ёшларни реакция ва уруш руҳида тарбиялашга хотима беришга чақирди.

Тинчлик тарафдорлари жаҳон конгресси Доимий Комитетининг вакили Макс Штерн (Франция) тинчлик тарафдорлари ҳаракатининг вазифалари тўғрисида нутқ сўзлади.

Конгресс қатнашчилари якдиллик блан қабул қилган мурожаатларида Стокгольм Мурожаатига бир миллион имзо тўплашга, шунингдек ҳарбир жойда, ҳарбир корхонада тинчлик тарафдорлари комитетларини тузишга чақирдилар.

Конгресс тинчлик тарафдорларининг амалий вазифаларини белгилаган резолюцияни ҳам қабул қилди.

Конгресс қатнашчилари Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Хавфсизлик Советига телеграмма юбориб, Қуриядаги граждан аҳолининг ваҳшиёна бомбардимон қилинишини тўхтатиш ва чет эл қўшинларининг ҳаммасини Қуриядан олиб кетиш учун дарҳол чоралар кўришни талаб этдилар.

Конгресс Қуриянинг қаҳрамон халқига табрик телеграммаси ҳам юборди. Конгресс бу телеграммасида қурия халқининг ўз озодлиги ва мустақиллиги учун олиб бораётган курашига хайрихоҳ ва бирдам эканлигини билдиради ҳамда Қурия территориясида қилинаётган ёвузликларда айбдор бўлган кишиларни қаттиқ жазолашни талаб этади.

Чжоу Энь-лайнинг Трюгве Лига телеграммаси

ПЕКИН, 17 сентябрь. (ТАСС). Синьхуа агентлиги билдиради: Хитой халқ республикасининг ташқи ишлар министри Чжоу Энь-лай бугун Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг бош секретари Трюгве Лига телеграмма юборди. Телеграммада қуйидагилар айтилади:

Мен 1949 йил 15 ноябрьдан буён ўтган 10 ой ичида Хитой халқ республикасининг Марказий халқ ҳукумати хитой халқининг бирдан-бир қонуний ҳукумати эканлигини, Хитойдаги гоминданчи реакцион тўданинг қолдиқлари хитой халқининг вакили бўлиш учун ҳарқандай ҳуқуқий ва амалий асослардан маҳрум бўлганлигини ва Бирлашган Миллатлар Ташкилоти хитой тескаричи гоминдан тўдаси қолдиқларининг қонунга хилоф «вакиллари»ни Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг барча органлари ва мажлисларидан ҳайдаб чиқариши лозимлигини ҳамда Хитой халқ республикаси Марказий халқ ҳукуматининг қонуний вакилларини қабул қилиши лозим эканлигини Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг турли органларига кўп марта айтдим. Аммо хитой тескаричи гоминдан тўдаси қолдиқларининг қонунга хилоф «вакиллари» «Халқаро почта союзи»дан ташқари Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг барча органларида қолиб келмоқдалар; бу эса тамомила адолатсизлик бўлиб, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставини қўпол равишда бузишдир.

Ҳозирги вақтда. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 5-нчи сессияси очилиши олдидан, «Хитой миллий ҳукуматининг делегацияси» деб аталган «делегация»—хитой тескаричи гоминдан тўдаси қолдиқларининг «делегацияси» яна Нью-Йоркка жўнатилмоқда. Бу «делегация» Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг сессиясида қатнашиб. «Совет Иттифоқи дўстлик ва иттифоқ тўғрисида 1945 йил 14 августда тузилган Хитой—Совет шартномасини ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Уставини бузганлиги натижасида Хитойнинг сиёсий мустақиллиги ва территориал бутунлиги ҳамда Узоқ Шарқдаги тинчлик хавф остида қолди» деган масалани Бош Ассамблеянинг муҳокамасига қўймоқчи. Хитой халқининг вакиллари деган номни қонунга хилоф суратда олиш, хитой халқининг ҳуқуқларини поймол этиш ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотини таҳқир қилишдан иборат бундай ишларга қарши хитой халқи қат'ий норозилик билдиради. Хитой халқи бундай ишларга тоқат қилаолмайди.

Мен Хитой халқ республикаси Марказий халқ ҳукумати номидан Сизга тантанали суратда шуни ма'лум қиламанки, «хитой миллий ҳукуматининг делегацияси» деб аталган «делегация» —хитой тескаричи гоминдан тўдаси қолдиқларининг «делегацияси» хитой халқи номидан мутлақо қатнашаолмайди; бу «делегация» Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг бу сессиясида қатнашиш учун ҳечқандай ҳуқуққа эга эмас, мазкур «делегация»нинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясига ўз таклифларини киргизишга ҳечқандай ҳаққи йўқ эканлиги ҳақида гапириб ҳам ўтирмаймиз. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош Ассамблеяси хитой тескаричи гоминдан тўдасининг қонунга хилоф «делегацияси»ни қабул қиладиган бўлса ёки юқорида айтилган масалани ёхуд мазкур «делегация» тақдим этган бошқа масалаларни қабул қилиб муҳокама этадиган бўлса, Хитой халқ республикаси Марказий халқ ҳукумати буни Бирлашган Миллатлар Ташкилоти томонидан хитой халқига нисбатан қилинган душманлик ҳаракати деб ҳисоблайди ва бундай ҳаракат натижасида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош Ассамблеяси Хитойнинг 475 миллионли халқига нисбатан туҳмат қилиш ва игво юргизиш мақсадида хитой тескаричи гоминдан тўдасининг қолдиқлари—бир тўда қочоқ унсурлар қўлида қурол бўлиб қолади деб ҳисоблайди. Хитой халқ республикаси Марказий халқ ҳукумати бундай ҳаракатга хитой халқи номидан қат'ий норозилик билдириш блан бирга, бу масалада тегишли чоралар кўриш ҳуқуқини сақлаб қолади.

Мен Сизга шуни яна эслатиб ўтаманки, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 5-нчи сессияси хитой тескаричи гоминдан тўдаси қолдиқларининг қонунга хилоф «вакиллари»ни дарҳол ҳайдаб чиқариши керак, шу блан бирга Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг шу сессиясида Хитой халқ республикаси делегациясининг қатнашуви учун зарур бўлган ҳамма чорани кўришингиз керак. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 5-нчи сессияси Хитой халқ республикаси делегациясининг иштирокисиз ўтадиган бўлса ёки хитой тескаричи гоминдан тўдаси қолдиқларининг қонунга хилоф «вакиллари» қатнашувига йўл қўядиган бўлса, сессия томонидан Хитой тўғрисида чиқариладиган ҳамма резолюциялар қонунга хилоф деб топилади ва бинобарин бу резолюциялар ҳечқандай кучга эга бўлмайди.

Қурия халқ-демократик республикаси ташқи ишлар министри Пак Хен Еннинг телеграммаси

ПХЕНЬЯН, 17 сентябрь. (ТАСС). Пхеньян ваҳшийларча бомбардимон қилинганлиги муносабати блан Қурия халқ-демократик республикасининг ташқи ишлар министри Пак Хен Ен Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош секретари Трюгве Лига ва Хавфсизлик Советининг раиси Жеббга телеграмма юборди. Бу телеграммада қуйидагилар айтилади:

Қуйидагиларни сизга ма'лум қиламан:

Америка авиацияси шу йил 16 сентябрьда Пхеньян шаҳрига ваҳшийларча ҳужум қилган пайтда америка аэропланлари шаҳар марказий госпитали районини ўз ҳужумининг асосий об'ектларидан бири қилиб танладилар. Ҳолбуки госпитальнинг томларида ва госпиталь ёнидаги майдонларда Қизил Крестнинг белгилари жуда аниқ кўриниб турар эди. Аэропланлар 16 сентябрьда 172 бомба ташладилар, бу бомбаларнинг кўпи госпитальга келиб тушди. Ана шу ваҳшийларча бомбардимон натижасида 11 киши ўлди. 41 киши оғир ярадор бўлди, бир бино вайрон қилинди ва госпитальнинг бошқа биноларига ҳамда ундаги иморатларга катта зарар етказилди.

Америка авиациясининг Қурия халқ-демократик республикасидаги санитария муассасаларини қасддан бомбардимон қилаётганлигига қарши Қурия халқ-демократик республикаси ҳукумати номидан яна бир марта қат'ий норозилик билдираман. Бундай бомбардимонлар Жанва битимини ва ҳамма томонидан танилган халқаро ҳуқуқ қоидаларини қўпол равишда бузишдир.

Юқорида айтилган фактларни Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг барча а'золарига ва Хавфсизлик Советига ма'лум қилишни ва америкали агрессорларнинг Қуриядаги шундай жиноий ҳаракатларини тўхтатиш учун зарур чоралар кўришни ва кўрилган тадбирлар тўғрисида менга хабар беришингизни сўрайман.

БУЛҒОРИЯ — СОВЕТ ДЎСТЛИГИ ОЙЛИГИ БОШЛАНДИ

СОФИЯ, 17 сентябрь. (ТАСС). Кеча Софияда Халқ театрида Булғория — Совет дўстлиги ойлигининг бошланишига бағишланган тантанали мажлис бўлди.

Президиумда Министрлар Советининг раиси Вилко Червенков, унинг ўринбосарлари Владимир Поптомов ва Райко Дамянов, Халқ мажлиси президиумининг раиси Георгий Дамянов, Булғория коммунистлар партияси Марказий Комитетининг секретарьлари Георгий Чанков ва Тодор Живков, Булғория коммунистлар партияси Марказий Комитети ва Булғория ҳукуматининг а'золари, фан, сан'ат, маданият вакиллари, донгдор ишчилар, СССРнинг Булғориядаги элчиси М. Ф. Бодров, икки марта Сталин мукофоти лауреати унвонини олган академик Б. Д. Греков бошчилигидаги совет делегациясининг а'золари ўтирибдилар.

Фан, сан'ат ва маданият ишлари комитетининг раиси профессор Сава Гановский Булғория — Совет дўстлиги ва совет маданияти ойлиги тўғрисида доклад қилди.

Академик Б. Д. Греков минбарга чиққанида ҳамма уни гулдурос қарсаклар блан табриклади. Академик Б. Д. Греков булғор халқини совет делегацияси номидан табриклади.

Украин шоири П. Тичина ҳам булғор халқини табриклади. У Булғория — Совет дўстлиги шарафига ёзилган ше'рини ўқиб берди.

Тантанали мажлисда Булғория Фанлар академияси, Умум ишчи касаба союзи, Ватан фронти Миллий совети, Димитровчи халқ ёшлари союзи ва бошқа жамоат ташкилотларининг вакиллари совет мамлакатидан келган меҳмонларни табрикладилар.

Мажлис қатнашчилари Иосиф Виссарионович Сталинга табрик телеграммаси юбордилар.

ШИМОЛИЙ АФРИКА ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ СОВЕТ ИТТИФОҚИГА ҚИЛГАН САФАРИДАН ОЛГАН ТААССУРОТИ

ПАРИЖ, 16 сентябрь. (ТАСС). Кеча Парижда Шимолий Африкадаги «Совет Иттифоқи дўстлари» жамиятининг Совет Иттифоқидан қайтиб келган делегацияси матбуот конференциясини ўтказди. Делегация Москвага, Сталинградга ва Ўзбекистон ССРга борган эди.

Делегациянинг раҳбари доктор Слиман Бен Слиман ва делегациянинг бошқа а'золари Ўзбекистон ССРнинг ғоят тараққий этганлиги тўғрисида, қишлоқ хўжалигида колхоз тузуми туфайли ва суғориш системасини кенгайтириб яхши йўлга қўйиш туфайли эришилган муваффақиятлар тўғрисида гапирдилар. Сўзга чиққан кишиларнинг ҳаммаси бутун совет халқи каби Ўзбекистон аҳолиси ҳам тинчликни истайди ва тинчликни бутун кучи блан ҳимоя қилади деб уқдириб ўтдилар.

ЭРОНДА СОВЕТ ФИЛЬМЛАРИ КИНОФЕСТИВАЛИ

ТЕҲРОН, 16 сентябрь. (ТАСС). Кеча Теҳронда чет эллар блан маданий алоқа қилучи Бутун Иттифоқ жамиятининг «Маданият уйи»да совет фильмларининг биринчи кинофестивали очилди. Бу кинофестивальни Эроннинг СССР блан маданий алоқа жамияти ташкил этди.

Кинофестивальни очиш маросимида 500 га яқин киши, шу жумладан Эрон ташқи ишлар министри Раис, СССРнинг Эрондаги элчиси Садчиков, бирқанча чет эл миссияларининг бошлиқлари ва вакиллари, мажлис депутатлари, сенаторлар, маданият арбоблари, шунингдек Эроннинг СССР блан маданий алоқа жамиятининг а'золари ҳозир бўлдилар.

Фестивальни Эроннинг СССР блан маданий алоқа жамияти раиси сенатор Мосташар-эд-Довле қисқача нутқ сўзлаб очди.

Фестивальнинг биринчи кечасида «Москвада 1950 йил Биринчи Май паради» ва «Оламнинг ёшлиги» деган ҳужжатли фильмлар кўрсатилди. Тамошабинлар фильмларни қарсаклар блан ма'қулладилар. Фестиваль ўнтўрт кун давом этади.

Маршаллнинг Америка Қўшма Штатлари мудофаа министри лавозимига тайинланишига доир

ВАШИНГТОН, 16 сентябрь. (ТАСС). Америка Қўшма Штатлари вакиллар палатаси ва сенати кеча генерал Маршаллни мудофаа министри лавозимига тайинлаш имконини берадиган махсус қонун лойиҳасини ма'қулладилар. Бу қонун лойиҳаси бирлашган мудофаа министрлигини тузиш тўғрисида 1947 йилда қабул қилинган қонун қоидаларини вақтинча бекор қилади. Бу қонун ҳарбийларни мудофаа министри лавозимига тайинлашни тақиқлаган эди. Вакиллар палатаси ва сенат қонуннинг вақтинча бекор қилиниши генерал Маршаллгагина тааллуқлидир деб тушунтирдилар.

Қонун лойиҳаси вакиллар палатасида 105 овозга қарши 220 овоз блан ма'қулланди. Сенат бу қонун лойиҳасини 21 овозга қарши 47 овоз блан ма'қуллади. Ҳозирги вақтда қонун лойиҳаси қўл қўйиш учун Трумэнга топширилади. Трумэн қонун лойиҳасини имзолаганидан кейин Маршаллни мудофаа министри қилиб тайинлаш ҳақидаги ҳужжатни сенатнинг тасдиқига расмий суратда топширади.

Ҳозирги мудофаа министри Жонсон 19 сентябрьдан бошлаб расмий суратда исте'фога чиқади. Маршалл 20 сентябрьда мудофаа министри вазифасини бажара бошласа керак.

Қуриядаги воқиалар

ҚУРИЯ ХАЛҚ-ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ АРМИЯСИ БОШ ҚЎМОНДОНЛИГИНИНГ АХБОРОТЛАРИ

ПХЕНЬЯН, 16 сентябрь. (ТАСС). Қурия халқ-демократик республикаси Халқ армиясининг Бош қўмондонлиги бугун эрта блан қуйидагиларни билдирди: Халқ армиясининг қисмлари Тэгу (Тайкю) томонида душманга қарши жанг қилдилар, душман мустаҳкам мудофаа позицияларига таяниб, қаттиқ қаршилик кўрсатмоқда.

Халқ армиясининг Егвань (Икан)нинг жанубидаги районда ҳужум қилаётган қисмлари америка қўшинларининг ва лисинманчи қўшинларнинг қаттиқ қарши атакаларини қайтардилар. 6 сентябрьдан 9 сентябрьгача бўлган жангларда душманнинг 700 дан ортиқ солдат ва офицери қириб ташланди, ярадор қилинди ва асир олинди. Турли калибрдаги 8 тўп, 8 оғир пулемёт, 9 енгил пулемёт, 90 дан ортиқ милтиқ, 5 автомашина, шунингдек кўп миқдорда снаряд ва бошқа яроғ-аслаҳалар ўлжа олинди.

Халқ армиясининг Тапудон (Тафудо)нинг жанубида ҳужум қилаётган қисмлари душманга қаттиқ зарба бердилар, душман Тэгу (Тайкю)нинг шимолида фронтнинг бирқанча участкаларида Халқ армияси қисмларининг ҳужумини тўхтатишга уриниб, мотомеханикалаштирилган дивизиянинг ёрдами блан қаттиқ қаршилик кўрсатган эди.

Халқ армиясининг қисмлари бу томондаги жангларда душманнинг кўп солдат ва офицерларини, шу жумладан, американинг 550 солдат ва офицерини қириб ташладилар ва ярадор қилдилар. 2 танк, ўзи юрадиган 14 тўп, 10 автомашина, оғир ва енгил пулемётлар, милтиқлар, шунингдек кўп миқдорда яроғ-аслаҳа ва ҳарбий анжомлар ўлжа олинди.

ПХЕНЬЯН, 16 сентябрь. (ТАСС). Қурия халқ-демократик республикаси Халқ армиясининг Бош қўмондонлиги 16 сентябрь кечқурун қуйидагиларни билдирди:

Халқ армиясининг қисмлари шарқий қирғоқда Йончхонь (Эйсен) ва Анганни (Анкори) районларида душманга қарши жангларни давом эттирмоқдалар, душман қарши атакалар қилиб, Халқ армияси қисмларининг силжишини тўхтатишга уринмоқда.

Халқ армиясининг қисмлари 9 ва 10 сентябрьда бу томонлардаги жангларда американинг 220 дан ортиқ ва лисинманчиларнинг 400 солдат ҳамда офицерини қириб ташладилар ва ярадор қилдилар, шунингдек американинг 20 дан ортиқ ва лисинманчиларнинг 600 солдат ҳамда офицерини асир олдилар. 4 танк, 10 автомашина, катта калибрли 5 миномёт, 60 миллиметрли 4 ракета тўпи, 20 дан ортиқ оғир ва енгил пулемёт, 50 дан ортиқ автомат, 100 дан ортиқ милтиқ, 3 радиоустановка, турли калибрдаги 27.000 дан ортиқ снаряд ўлжа олинди.

Жанубий қирғоқ районида америка қўшинлари бирнеча марта қарши атака қилдилар, аммо Халқ армиясининг қисмлари душманнинг қарши атакаларини муваффақиятли суратда қайтариб, ташаббусни ўз қўлларида сақламоқдалар.

ПХЕНЬЯН, 17 сентябрь. (ТАСС). Қурия халқ-демократик республикаси Халқ армиясининг Бош қўмондонлиги бугун эрта блан қуйидагиларни билдирди: Пхохан (Хокодо) нинг жанубидаги жангларда Халқ армияси қисмларининг қаттиқ зарбалари натижасида кўп талафот кўриб жанубга чекинган душман мадад кучлари олди ва авиациянинг ёрдами блан қарши атакалар қилмоқда.

Халқ армиясининг қисмлари бу районда душманга қаттиқ зарбалар беришни давом эттирмоқдалар ва душманнинг қарши атакаларини қайтариб, унинг қўшинлари ва техникасига катта талафот етказмоқдалар.

Халқ армиясининг қисмлари бу томондаги жангларда кейинги бирнеча кун ичида душман солдатлари ва офицерларидан 3.500 дан ортиқ кишини қириб ташладилар ва ярадор қилдилар ҳамда 1.000 дан ортиқ кишини асир олдилар. Ўзи юрадиган 3 тўп, 5 танк, 8 ракета тўпи, танкка отадиган 4 милтиқ 5 зенит пулемёти, 18 оғир ва енгил пулемёт 80 дан ортиқ карабин. 400 дан ортиқ милтиқ, шунингдек кўп миқдорда тўппонча, турли калибрдаги снарядлар, радиоустановкалар ва бошқа ҳарбий анжомлар ўлжа олинди.

Халқ армиясининг қисмлари бу райондаги жангларда американинг 7 аэропланини уриб туширдилар ва Пхохан (Хокодо)нинг жанубидаги аэродромда американинг учмоқчи бўлган икки қиручи аэропланини қўлга олдилар. Учучилар асир олинди.

16 сентябрьда американинг 50 дан ортиқ аэроплани ҳавонинг булут бўлишидан фойдаланиб, Пхеньяннинг марказий районини ва шаҳарнинг бошқа районларини қарийб уч соат мобайнида ваҳшиёна бомбардимон қилди ва ўққа тутди. Бу бомбардимон натижасида кўпгина туражойлар, мактаблар, касалхоналар ва маданий-оқартув муассасалари вайрон қилинди ва ёндириб юборилди. Тинч аҳолидан кўп киши, шу жумладан хотин-қизлар, кексалар ва болалар, даволаниб ётган кўп касаллар, шунингдек врачлар ва медицина ҳамширалари ўлдирилди ҳамда ярадор қилинди.

ПХЕНЬЯН, 17 сентябрь. (ТАСС). Қурия халқ-демократик республикаси Халқ армиясининг Бош қўмондонлиги бугун кечқурун қуйидагиларни билдирди:

Халқ армиясининг жанубий қирғоқда ҳаракат қилаётган қисмлари америка қўшинларига қарши шиддатли жангларни давом эттирмоқдалар.

Тор-мор келтирилган ва Халқ армиясининг ҳужум қилаётган қисмларининг тўхтовсиз қаттиқ зарбаларига учраётган 25-нчи америка дивизиясининг қолган-қутган аскарлари авиациянинг ва мотомеханикалаштирилган қисмларнинг ёрдами блан қаттиқ қарши атакаларини давом эттирмоқдалар. Халқ армиясининг бу районда ҳаракат қилаётган қисмлари душманнинг қарши атакаларини қайтариб, унга катта талафот етказмоқдалар.

Халқ армиясининг жанубий қирғоқда ҳаракат қилаётган бошқа қисмлари ҳарбий-денгиз кучлари блан биргаликда ҳаракат қилиб, лисинманчи қўшинларнинг тор-мор келтирилган қисмларини тугатиш учун жангларни кучайтириб юбордилар.

ҚУРИЯДАГИ УРУШ ҲАРАКАТЛАРИ ТЎҒРИСИДА АМЕРИКА ХАБАРЛАРИ

НЬЮ-ЙОРК, 16 сентябрь. (ТАСС). Телеграф агентликлари мухбирларининг хабарларида айтилишича, кеча америка пиёда аскар қисмлари Инчон (Чемульпо) қўлтиғига туширилган. Бу қисмлар ҳарбий кемалардаги артиллерия ва авиациянинг ёрдами блан Сеул томонга силжиб борабошлаганлар.

Америка денгиз пиёда аскарлари отряди бундан илгари Инчон яқинидаги Волми оролини ишғол қилган.

ИНГЛИЗ-АМЕРИКА ҚЎШИНЛАРИ ЧЕМУЛЬПОНИ ҚАНДАЙ ИШҒОЛ ҚИЛДИЛАР

ПХЕНЬЯН, 17 сентябрь. (ТАСС). Қурия халқ-демократик республикаси Халқ армияси Бош қўмондонлигининг ма'лумотларига қараганда, америкалилар Америка Қўшма Штатлари ва Англиянинг 300 га яқин ҳарбий кемаларини ва ҳатто линкорларни ҳамда 500 дан ортиқ оғир бомбардимончи ва қиручи аэропланларни тўплаб, 15 ва 16 сентябрьда Инчон (Чемульпо)га 40.000 дан ортиқ пиёда аскарни артиллерия ва танклар блан бирга туширганлар.

Американинг Қуриядаги ҳарбий қўмондонлиги ҳурриятпарвар қурия халқига қарши курашда муваффақиятсизликларга учраб, қаттиқ зарбалар еганидан кейин америкалилар Америка Қўшма Штатларининг Узоқ Шарқдаги деярлик барча қуролли кучларини Инчон (Чемульпо) районига тўпладилар. Америкалилар ўз кучларигагина умид боғламай, бу операцияда қатнашишга инглиз қўшинларини жалб қилдилар.

Америкалилар Чемульпо районида Халқ армияси қўшинларидан 20 марта ортиқ шундай кўп кучлар блан ҳаракат қилиш орқасидагина Инчон (Чемульпо)ни ишғол қилаолдилар ва 17 сентябрь давомида Сеул томонга 12 километр илгари силжий олдилар.

Қаҳрамон Қурия Халқ армияси ўз юртининг ҳарбир қарич ери учун фидокорона курашмоқда.

КИНОТЕАТРЛАРДА:

«РОДИНА», «ВАТАН», кишки ва ёзги «ИСКРА», «ЎЗБЕКИСТОН», кинотеатрларида — рангдор фильм **Жасур кишилар.**

«ЁШ ГВАРДИЯ»—кундуз **«Варяг» крейсери,** кечқурун **Ажойиб табиатли қиз.**

«ХЕВА» — **Ҳинд мақбараси** (2-нчи серия).

«НАВОИИ» (ёзги) — **Лўлилар барони.**

«НАВОИИ» (қишки) — кундуз **Оқ тиш,** кечқурун **Икки жангчи.**

«ШАРҚ» — **Яккама-якка.**

«УДАРНИК» — рангдор фильм **Кубань казаклари.**

«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» — **Балет солисткаси.**

СПОРТ

☆

ИТТИФОҚЧИ РЕСПУБЛИКАЛАРНИНГ СПАРТАКИАДАЛАРИ

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги физкультура ва спорт ишлари комитети октябрь ойида иттифоқчи республикаларнинг спартакиадаларини ўтказишга қарор қилди.

Олмаотада Ўрта Осиё республикаларининг, Бокуда Закавказье республикаларининг ва Вильнюсда Болтиқ бўйи республикаларининг спартакиадалари ўтказилади. (ТАСС).

СССР БИРИНЧИЛИГИ УЧУН ФУТБОЛ МУСОБАҚАСИ

Якшанба куни Тошкент «Спартак» стадионида СССР биринчилиги учун «Б» класси бўйича футбол мусобақаси ўтказилди. Округ офицерлар уйининг командаси ютуқлар жадвалида иккинчи ўринда турган Горький шаҳрининг «Торпеда» командаси блан учрашди.

Горькийлилар тез ўйин бошлаб қаттиқ ҳужумга ўтдилар ва ўйиннинг биринчи ярмида бир тўпни уриб киргиздилар.

Танаффусдан кейин Округ офицерлар уйининг командаси ташаббусни ўз қўлига олиб ҳужумни кучайтирдилар. Ўйин бошланишидан бирнеча минут кейин улар бир тўпни уриб киргиздилар.

Бу ўйин 1 : 1 ҳисоби блан тамом бўлди.

Шуни айтиш керакки, шундай муҳим спорт мусобақасида ўйин қоидаларининг тез-тез бузилиб турилиши тамошабинларни ажаблантирди. «Торпеда» командасининг ба'зи футболчилари қўпол ўйнадилар. Армия командасининг ҳужумчиси Мавраматис қўпол ўйнаганлиги учун майдондан чиқариб юборилди. Судья Романов (Челябинск) ўз вазифасига жуда э'тиборсиз қаради.

РЕСПУБЛИКА МИҚЁСИДА ЯНГИ РЕКОРД

Тошкентдаги «Спартак» стадионида мамлакат биринчилиги учун 1500 метрга чопиш мусобақаси ўтказилди. Ўзбекистоннинг энг кучли чопқирлари — республика чемпиони Исмоилов, Ҳакимов, Холназаров. Горбовлар мусобақада қатнашдилар. Бу мусобақада Округ офицерлар уйининг спортчиси Горбов яхши натижаларга эришди. У 1500 метр йўлни 4 минут 13.3 секундда босиб ўтиб. республика миқёсида янги рекорд қўйди.

Қисқа сатрларда

◆ **Самарқанд** область. Пойариқ районидаги «Правда» колхозида 300 кишилик янги клуб, 4 синфлик бошланғич мактаб, шунингдек Калинин номли колхозда 500 кишилик клуб биноси қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Н. Мардиев.

◆ **Тошкент** область, Чиноз район, Еллама қишлоқ советида гидроэлектростанция қурилмоқда. Электр станция Октябрьнинг 33 йиллиги кунигача битказилиб, ишга туширилади.

Х. Эргашев.

◆ **Андижон** область, Жалақудуқ районида янги — 2-нчи МТС ташкил этилди. МТС Бештол, Ерқишлоқ қишлоқ советларидаги 8 та колхозга хизмат қилади.

Ж. Мадумаров.

◆ **Урганч** районидаги Чапаев номли колхозда янги радиоузел қурилди. Ҳозир колхозчиларнинг уйлари радиолаштирилмоқда.

А. Ниёзматов.

◆ **Фарғона** область. Киров район Кулол қишлоқ советидаги Ленин номли колхозда янги клуб, қизил чойхона ва колхоз правлениеси учун бино қурилаётир. Шунингдек, шу колхоз а'золаридан 20 хўжалик ўзи учун янги уй-жой қуриб олди.

С. Охунов.

Мас'ул муҳаррир ўринбосари **Б. РАҲМОНОВ.**

«ТАШОБЛКНИЖТОРГ»
20 сентябрьдан 20 октябрьгача
Тошкент шаҳрида ва Тошкент областида

КИТОБ ОИЛИГИ ЎТКАЗАДИ

Ҳамма магазинларда қуйидаги соҳаларга доир

ҳархил китоблар сотилади

1. Сиёсий ва иқтисодий адабиёт,
2. Табииёт, физика-математика ва химия фанлари,
3. Медицина,
4. Техника ва саноат,
5. Қишлоқ хўжалиги,
6. Бадиий ва болалар адабиёти, адабиётшунослик,
7. Ноталар, суратлар,
8. Колхоз дала шийпонлари учун махсус кутубхоналар.

ОТА-ОНАЛАР ДИҚҚАТИГА!
Болаларингиз ёздириб олаётган

„Ленин учқуни“
ГАЗЕТАСИНИНГ
обуна муддати
(сонининг кўпайтирилиши сабабли)
30 СЕНТЯБРЬДА ТУГАЙДИ.

Обунани йил охиригача давом эттиришга шошилингиз.

Обуна «Союзпечать» бўлимларида, Алоқа министрлигининг район конторалари, бўлимлари ва агентликларида қабул қилинади.

АЛИШЕР НАВОИЙ НОМЛИ ОПЕРА ВА БАЛЕТ ТЕАТРИДА
1950/51 ЙИЛ МАВСУМИНИНГ ОЧИЛИШИ

20 сентябрьда
Р. Глиэр, Т. Содиқов музикаси
ГУЛСАРА
Сталин мукофоти лауреати, СССР халқ артисти **Ҳалима Носирова** ва Сталин мукофоти лауреати Ўзбекистон ССР халқ артисти **Мукаррама Турғунбоева** қатнашади.

21 сентябрьда
А. Даргомижский музикаси
РУСАЛКА

22 сентябрьда
П. И. Чайковский музикаси
ОҚҚУШ КЎЛИ
(«Лебединое озеро»)

Ўзбекистон ССР Автотранспорт министрлигининг
2-НЧИ АВТОРЕМОНТ ЗАВОДИГА
асбоб-ускуналарни ремонт қилучи слесарьлар, автодетальларни ремонт қилучи слесарьлар, дурадгорлар, тунукасозлар, малакали шлифовшиклар, малакали электросваршиклар
КЕРАК
Адрес: Тошкент шаҳар, Чехов кўчаси, 16-нчи уй.

1950 йил 29 сентябрь соат 14 яримда, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Математика ва механика институтининг илмий совети мажлисида (Абдулла Тўқаев кўчаси, 1-нчи уй, конференц-зал) **Ш. Х. Янгуразов** физика-математика фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун: «Иккиёқли эгрилик оболочкасининг тебраниш тезлигини белгилаш» деган темада **ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИ**

Расмий оппонентлар: Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ҳақиқий а'зоси профессор Х. А. Раҳматуллин ва физика-математика фанлари кандидати доцент И. С. Аржаних.

Байкальский кўчаси, 14-нчи уйда турувчи **Ғайбулла Бектошевнинг** Большевик кўчаси, Молочний переулок, 13-нчи уйда турувчи Рихси Тошпўлатовадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар. Сталин район, 2-нчи участка халқ судида кўрилади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент, Алексеев кўчаси, № 8. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Партия турмуши бўлими — 33468. Пропаганда бўлими — 31048. Маданият бўлими — 32036. Қишлоқ хўжалик бўлими — 34455. Саноат бўлими — 31226. Совет қурилиши бўлими — 31638. Маҳаллий ахборот бўлими — 37604. Мухбирлар бўлими — 31638. Хатлар бўлими — 32347. Э'лонлар бўлими — 37062. Секретариат— 34780 ва 33469. Коммутатор — 36334.

Р 06381 «Қизил Ўзбекистон» ва «Правда Востока» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1185.